

GILBERT KEITH CHESTERTON
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ ΠΕΜΠΤΗ
ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΥ
The man who was Thursday

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ
Θάνος Καραγιαννόπουλος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
Μάγδα Τσολάκου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Karlopoulos&Associates

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ
Ελένη Κυριακίδου

Ιανουάριος 2018

ISBN: 978-960-436-511-1

PUBLIC ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
RETAILWORLD A.E.

Ερμού 25, Νέα Κηφισιά, 145 64
τηλ.: 210 8181400, fax: 210 8181444
e-mail: publicbooks@public.gr
www.public.gr
www.facebook.com/PublicBF
blog.public.gr

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση, αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΓΚΙΑΜΠΕΡΤ ΚΙΘ ΤΣΕΣΤΕΡΤΟΝ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΛΕΓΟΤΑΝ ΠΕΜΠΤΗ

Μετάφραση
Θάμος Καραγιαννόπουλος

Public Classics

01

Οι δύο ποιητές του Σάφρον Παρκ

Το προάστιο του Σάφρον Παρκ εκτείνεται στην ηλιόλουστη πλευρά του Λονδίνου, κόκκινο και κουλουριασμένο σαν σύννεφο του ηλιοβασιλέματος. Είχε χτιστεί ολόκληρο με ανοιχτόχρωμο τούβλο, το περίγραμμά του στον ορίζοντα ήταν σαν ψεύτικο και η ρυμοτομία του άτακτη. Αποτελούσε το δημιουργικό ξέσπασμα ενός τυχοδιώκτη κατασκευαστή με απροσδιόριστες καλλιτεχνικές τάσεις, που χαρακτήριζε την αρχιτεκτονική του πότε ελισαβετιανή και πότε της βασιλίσσας Άννας, έχοντας προφανώς την εντύπωση πως οι δύο κυρίες της μοναρχίας ήταν ένα και το αυτό πρόσωπο. Το Σάφρον Παρκ είχε αποκτήσει, όχι εντελώς άδικα, τη φήμη της καλλιτεχνικής συνοικίας, αν και δεν είχε να συνεισφέρει τίποτα σε καμιά συγκεκριμένη μορφή τέχνης. Παρότι όμως η φιλοδοξία του να γίνει πνευματικό κέντρο ήταν ελαφρώς συγκεχυμένη, η φιλοδοξία του να γίνει ένα ευχάριστο μέρος είχε ήδη πραγματοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό. Ο ξένος που κοίταζε για πρώτη φορά τα παράξενα κόκκινα σπίτια δεν μπορούσε παρά να σκεφτεί πόσο περιέργο σχήμα πρέπει να είχαν κι οι άνθρωποι που τα κατοικούσαν. Και μόλις συναντούσε τους ίδιους τους ανθρώπους, δεν απογοητευόταν καθόλου. Η συνοικία δεν του φαινόταν απλώς ευχάριστη αλλά ιδανική, αρκεί να την εκλάμβανε όχι τόσο σαν οφθαλμαπάτη αλλά σαν ένα όνειρο. Μπορεί οι κάτοικοί της να μην ήταν

* Όλες οι υποσελίδιες σημειώσεις ανήκουν στον μεταφραστή του βιβλίου.

(καλλιτέχνες), το σύνολο όμως που συνθέταν ήταν, αν μη τι άλλο, καλλιτεχνικό. Ο νεαρός με τα καστανοκόκκινα μαλλιά και το αυθάδες πρόσωπο – αυτός ο νεαρός δεν ήταν ακριβώς ποιητής, ήταν όμως σίγουρα ένα ποίημα. Ο ηλικιωμένος κύριος με την αντίθεση λευκή γενειάδα και το αντίθετο λευκό καπέλο – ο αξιολύβαστος αυτός μπουρδολόγος δεν ήταν ακριβώς φιλόσοφος, ενέπνεε όμως τουλάχιστον μια φιλοσοφική διάθεση στους άλλους. Ο σοβαρός κύριος με το φαλακρό σαν αυγό κεφάλι και τον γυμνό σαν πουλιού σβέγκο δεν είχε ούτε τον μισό από τον επιστημονικό αέρα που πίστευε πως απέπνεε. Δεν είχε ανακαλύψει τίποτα στο πεδίο της βιολογίας, αλλά ποια σημαντικότερη βιολογική ανακάλυψη από τον ίδιο του τον εαυτό θα μπορούσε ποτέ να κάνει; Απ' αυτήν – και μόνο απ' αυτήν – την άποψη, ολόκληρη η συνοικία ήταν αντικείμενο θαυμασμού με την προϋπόθεση δηλαδή πως δεν την έβλεπε κανείς σαν εργαστήριο καλλιτεχνών, αλλά σαν ένα εύθραυστο μα ολοκληρωμένο έργο τέχνης. Όποιος έμπαινε στο κλίμα της κοινωνίας του αισθανόταν πως μπαίνει στο σενάριο μιας κωμωδίας.

Αυτή η γοητευτική πλασματικότητα ήταν κυρίαρχη ειδικά την ώρα που νύχτωνε, όταν οι ακανόνιστες στέγες σκοτεινιάζαν στο λυκόφως και όλη η παραφροσύνη της συνοικίας έμοιαζε τόσο απομονωμένη όσο ένα σύννεφο που επιπλέει στον ουρανό. Η αίσθηση γινόταν πιο έντονη τα βράδια που η γειτονιά ζωντάνευε με εορταστικές διαθέσεις, όταν οι μικροί της κήποι φωτίζονταν και τα μεγάλα κινέζικα φανάρια έλαμπαν μέσα στα κοντά δέντρα σαν άγρια και τερατώδη φρούτα. Κι έγινε ακόμα εντονότερη ένα συγκεκριμένο βράδυ, που το θυμούνται κάπως αόριστα στην περιοχή, με ήρωα τον ποιητή με τα καστανοκόκκινα μαλλιά. Με κανέναν τρόπο, βέβαια, δεν ήταν το μοναδικό βράδυ που είχε εκείνον για πρωταγωνιστή. Όσοι περνούσαν απ' τον μικρό πίσω κήπο του είχαν ακούσει πολλές φορές την ψιλή,

διδασκική φωνή του να επιβάλλεται σε άντρες και, ακόμα περισσότερο, σε γυναίκες. Η συμπεριφορά των γυναικών σ' εκείνες τις συγκεντρώσεις ήταν μάλιστα ένα από τα παράδοξα που έκαναν το μέρος να ξεχωρίζει. Οι περισσότερες ανήκαν στο είδος των γυναικών που αόριστα χαρακτηρίζονται «χειραφετημένες» και συνηθίζουν να εκφράζουν ρητά τη δυσαρέσκειά τους για την κυριαρχία του αντρικού φύλου. Κι όμως, εκείνες οι σύγχρονες γυναίκες εκχωρούσαν πάντα στους άντρες ένα προνόμιο που καμιά συνηθισμένη γυναίκα δεν τους εκχωρεί ποτέ: Το προνόμιο να τους ακούν την ώρα που μιλάνε. Και ο κύριος Λούσιαν Γκρέγκορι, ο κοκκινομάλλης ποιητής, ήταν πράγματι – κατά μία έννοια – ένας άντρας που άξιζε να τον ακούς, έστω κι αν στο τέλος έβαζες απλώς τα γέλια. Έπιανε τα γνωστά περί αναρχίας της τέχνης και τέχνης της αναρχίας, με μια αλόγιστη φρεσκάδα που πρόσφερε τουλάχιστον μια στιγμιαία ευχαρίστηση. Σ' έναν βαθμό υποστηριζόταν και από την αξιοπρόσεκτη εκκεντρικότητα της εμφάνισής του, που όσο μπορούσε την αναδείκνυε και ο ίδιος. Τα σκουροκόκκινα μαλλιά του με τη χωρίστρα στη μέση έμοιαζαν κυριολεκτικά γυναικεία, κυματίζοντας με τις ανάλαφρες μπουκλες παρθένας σε προαναγεννησιακό πίνακα. Ωστόσο, απ' αυτό το σχεδόν αγγελικό οβάλ σχήμα, το πρόσωπό του ξεπρόβαλλε απότομα πλατύ και ζωώδες, με το πιγούνι του να εξέχει προς τα μπρος σαν καθαρό δείγμα λονδρέζικης περιφρόνησης. Αυτός ο συνδυασμός άγγιζε αμέσως και τρομοκρατούσε τις ευαίσθητες χορδές του ακροατηρίου του. Ήταν σαν μια κινούμενη βλαστήμα, σαν μια διασταύρωση αγγέλου και πιθήκου.

Εκείνο το συγκεκριμένο απόγευμα, αν δεν το θυμούνται για τίποτε άλλο, σίγουρα θα το θυμούνται σ' εκείνο το μέρος για το παράξενο ηλιοβασίλεμά του. Έμοιαζε στ' αλήθεια με τη συντέλεια του κόσμου. Ο ουρανός φαινόταν καλυμμένος ολόκληρος μ' ένα ολοζώντανο, σαν χειροπιαστό φτέρωμα. Το μόνο που θα

έβρισκε να πει κανείς ήταν πως ο ουρανός είχε γεμίσει με φτερά που σε άγγιζαν σχεδόν στο πρόσωπο. Στο μεγαλύτερο μέρος του ουράνιου θόλου ήταν γκριζα, με παράξενες βιολετί και μοβ αποχρώσεις κι ένα αφύσικο ροζ ή ανοιχτό πράσινο εδώ κι εκεί. Αλλά προς την πλευρά της δύσης το σύνολο της εικόνας, διάφανο και φλογισμένο, ξεπερνούσε κάθε περιγραφή, με το φτέρωμα να καλύπτει τον ήλιο μέχρι το τελευταίο κόκκινο λοφίο του, λες κι ήταν κάτι υπερβολικά όμορφο για να 'ναι ορατό. Το όλο σκηηνικό εκτυλισσόταν πολύ κοντά στη γη, σαν να 'λεγε με τη βία κάποιιο μυστικό. Ολόκληρο το στερέωμα έμοιαζε με μυστικό. Εξέφραζε εκείνη τη θαυμάσια μικρότητα που βρίσκεται στον πυρήνα της αγάπης για τον τόπο σου. Ο ίδιος ο ουρανός έμοιαζε μικρός.

Είπα πως ορισμένοι κάτοικοι θα θυμούνται ίσως εκείνο το απόγευμα μόνο για τον επιβλητικό ουρανό του. Υπάρχουν άλλοι που θα το θυμούνται ίσως επειδή σηματοδότησε την πρώτη εμφάνιση εκεί του δεύτερου ποιητή του Σάφρον Παρκ. Για πολύ καιρό ο κοκκινομάλλης επαναστάτης κυριαρχούσε χωρίς αντίπαλο, ώσπου το βράδυ του ηλιοβασιλέματος η μοναξιά του ξαφνικά τερματίστηκε. Ο καινούργιος ποιητής, που συστήθηκε με το όνομα Γκάμπριελ Σίμι, φαινόταν ένας πολύ ήπιων τόνων θνητός με ανοιχτόχρωμο μυτερό μούσι και ανοιχτόξανθα μαλλιά. Δημιουργήθηκε ωστόσο και μια εντύπωση πως ήταν λιγότερο πράος απ' όσο έδειχνε. Υπογράμμισε την είσοδό του παίρνοντας διαφορετική θέση από τον καθιερωμένο ποιητή, τον Γκρέγκορι, πάνω στην όλη φύση της ποίησης. Είπε πως εκείνος (ο Σίμι) ήταν ένας ποιητής του νόμου, ένας ποιητής της τάξης, ακόμα και της ευυποληψίας. Όπως ήταν επόμενο, οι περίοικοι του Σάφρον Παρκ τον κοίταζαν σαν να είχε μόλις πέσει από εκείνο τον ασύλληπτο ουρανό.

Ο Λούσιαν Γκρέγκορι, ο αναρχικός ποιητής, συνέδεσε μάλιστα τα δύο γεγονότα. «Μπορεί κάλλιστα» είπε μ' εκείνο τον απότομο λυρικό του τόνο «μπορεί κάλλιστα μια τέτοια νύχτα με σύν-

νεφα και παράξενα χρώματα να σημαίνει τον ερχομό στη γη ενός προσώπου που αυτοαποκαλείται ευυπόληπτος ποιητής. Μου λες πως είσαι ποιητής του νόμου. Εγώ λέω πως είσαι μια αντίφαση εξ ορισμού. Απορώ μόνο πώς δεν ακολούθησαν κομήτες και σεισμοί το βράδυ που εμφανίστηκες σ' αυτόν εδώ τον κήπο».

Ο άντρας με τα πράα γαλάζια μάτια και το ανοιχτόχρωμο μυτερό μούσι υπέμεινε την επίθεση με μια μάλλον πειθήνια σοβαρότητα. Το τρίτο μέλος της παρέας, η αδελφή του Γκρέγκορι, που την έλεγαν Ρόζαμοντ κι είχε τις κόκκινες πλεξούδες του αδελφού της αλλά πιο ευγενικό πρόσωπο, γέλασε μ' εκείνη τη μείξη θαυμασμού και αποδοκιμασίας που επιφύλασσε συνήθως στους οικογενειακούς χρησμούς.

Ο Γκρέγκορι συνόψισε με την πάγια ρητορική του διάθεση. «Ο καλλιτέχνης είναι ολόιδιος με τον αναρχικό» φώναξε. «Μπορείς ν' αλλάξεις τη θέση των λέξεων και το νόημα να παραμείνει το ίδιο. Ο αναρχικός είναι καλλιτέχνης. Κάποιος που ρίχνει μια βόμβα είναι καλλιτέχνης επειδή, περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, εκτιμά τη σπουδαιότητα της στιγμής. Αντιλαμβάνεται πόσο μεγαλύτερη αξία έχει η εκτυφλωτική λάμψη και η βροντή της τέλει αστραπής σε σύγκριση με τα άμορφα πτώματα μερικών κοινών αστυνομικών. Ο καλλιτέχνης περιφρονεί όλες τις κυβερνήσεις, καταργεί κάθε σύμβαση. Ο ποιητής ικανοποιείται μόνο με την αταξία. Αν δεν ήταν έτσι, το πιο ποιητικό πράγμα στον κόσμο θα ήταν ο υπόγειος σιδηρόδρομος».

«Και είναι» είπε ο κύριος Σίμι.

«Ανοησίες!» είπε ο Γκρέγκορι, που γινόταν πολύ ορθολογιστής όταν κάποιος άλλος κατέφευγε στην παραδοξολογία. «Τότε γιατί όλοι οι υπάλληλοι και οι εργάτες στον υπόγειο φαίνονται τόσο θλιμμένοι και κουρασμένοι, τόσο πολύ θλιμμένοι και κουρασμένοι; Θα σου πω γιατί. Γιατί ξέρουν ότι το τρένο πηγαίνει σωστά. Γιατί ξέρουν πως για όποιο μέρος έχουν βγάλει εισι-

τήριο, σ' εκείνο το μέρος θα κατέβουν. Γιατί όταν περάσουν τη Σλόουν Σκουέαρ ξέρουν πως η επόμενη στάση είναι η Βικτώρια και μόνον η Βικτώρια. Τι άγρια έκσταση! Τα μάτια τους ίδια αστέρια και οι ψυχές τους πίσω πάλι στην Εδέμ, αν μ' έναν ανεξήγητο τρόπο η επόμενη στάση ήταν η Μπέικερ Στριτ!»

«Εσύ είσαι ο αντιπονητικός» του απάντησε ο ποιητής Σίμι. «Αν αυτό που λες για τους υπαλλήλους είναι αλήθεια, τότε θα είναι τόσο πεζοί όσο κι η ποίησή σου. Το να βρίσκεις τον στόχο είναι σπάνιο και παράξενο· το εύκολο και το προφανές είναι να αστοχήσεις. Το θεωρούμε μνημειώδες όταν κάποιος πετυχαίνει από μακριά ένα πουλί μ' ένα πρωτόγονο τόξο. Δεν είναι εξίσου μνημειώδες να φτάνει κάποιος σ' ένα μακρινό σταθμό μέσα σε μια μηχανή; Το χάος είναι βαρετό, γιατί στο χάος το τρένο μπορεί πράγματι να πάει οπουδήποτε, στην Μπέικερ Στριτ ή στη Βαγδάτη. Αλλά ο άνθρωπος είναι μάγος και όλη του η μαγεία συνίσταται σ' αυτό: Να λέει Βικτώρια και ιδού! Να βρίσκεται στη Βικτώρια. Όχι, κράτα τα βιβλία σου της ποίησης και της πεζογραφίας κι άφησέ με να διαβάσω έναν πίνακα δρομολογίων με δάκρυα περηφάνιας. Κράτα τον Μπάρντον που εξυμνεί τις ήττες του ανθρώπου και δώσε μου τον Μπράντσο* που μνημονεύει τις νίκες του! Δώσε μου, λέω, τον Μπράντσο!»

«Εσύ δεν θα 'φρευγες;» του είπε σαρκαστικά ο Γκρέγκορι.

«Εγώ σου λέω» συνέχισε με πάθος ο Σίμι «πως κάθε φορά που ένα τρένο μπαίνει στον σταθμό, νιώθω πως έχει περάσει μέσα από τάγματα πολιορκητών και πως ο άνθρωπος έχει κερδίσει μια μάχη έναντι του χάους. Είπες με περιφρόνηση πως, όταν κάποιος περάσει τη Σλόουν Σκουέαρ, θα φτάσει σίγουρα

* Ο Τζορτζ Μπράντσο (1800-1853) ήταν χαρτογράφος, τυπογράφος και εκδότης, γνωστός κυρίως ως ο συγγραφέας του *Bradshaw's Guide* (1839), μιας ευρείας απήχησης σειράς οδηγιών και πινάκων δρομολογίων για τον σιδηρόδρομο, που τότε μόλις ξεκινούσε τη λειτουργία του.

στη Βικτώρια. Εγώ σου λέω πως μπορεί να κάνει χίλια δυο άλλα πράγματα αντ' αυτού και κάθε φορά που φτάνω εκεί έχω την αίσθηση πως τη γλίτωσα παρά τρίχα. Όταν ακούω τον σταθμάρχη να φωνάζει “Βικτώρια”, βρίσκω ένα νόημα στη λέξη. Είναι το σύνθημα που αναγγέλλει την κατάκτηση. Για μένα είναι στ' αλήθεια “Βικτώρια” – είναι η νίκη του Αδάμ».

Ο Γκρέγκορι κούνησε το βαρύ κόκκινο κεφάλι του μ' ένα αργό και θλιμμένο χαμόγελο.

«Ακόμα και τότε» είπε «εμείς οι ποιητές θέτουμε πάντα το ερώτημα: Τι είναι η Βικτώρια τώρα που έφτασες εκεί; Νομίζεις πως η Βικτώρια είναι σαν τη Νέα Ιερουσαλήμ. Ξέρουμε πως η Νέα Ιερουσαλήμ θα μοιάζει μόνο με τη Βικτώρια. Ναι, ο ποιητής είναι απογοητευμένος ακόμα και στα μονοπάτια του Παραδείσου. Ο ποιητής είναι πάντα σε εξέγερση».

«Πάλι τα ίδια» είπε ενοχλημένος ο Σίμι. «Τι το ποιητικό έχει η εξέγερση; Σε λίγο θα μου πεις πως και η ναυτία είναι ποιητική. Άλλωστε κι η ναυτία είναι μια εξέγερση. Τόσο η ναυτία όσο και η εξέγερση μπορούν βέβαια να λειτουργήσουν ευεργετικά σε ορισμένες καταστάσεις απελπισίας, αυτό όμως δεν σημαίνει πως είναι και ποιητικές. Η εξέγερση του στομάχου είναι ο εμετός».

Η κοπέλα έκανε έναν στιγμιαίο μορφασμό στο άκουσμα της δυσάρεστης λέξης, αλλά ο Σίμι ήταν πολύ απορροφημένος για να την προσέξει.

«Το να λειτουργούν τα πράγματα σωστά» φώναξε «αυτό είναι ποίηση. Το να λειτουργεί, για παράδειγμα, σωστά το πεπτικό μας σύστημα, σιωπηλά και κατανοητικά, αυτό είναι το θεμέλιο κάθε είδους ποίησης. Ναι, είναι το πιο ποιητικό πράγμα, πιο ποιητικό κι από τα λουλούδια, πιο ποιητικό κι από τα αστέρια. Το ποιητικότερο πράγμα στον κόσμο είναι να μη νιώθεις ναυτία».

«Μα την αλήθεια» είπε υπεροπτικά ο Γκρέγκορι «κάτι παραδείγματα που διαλέγεις...».

«Με συγχωρείς» είπε σοβαρός ο Σίμι «ξέχασα πως είχαμε καταργήσει όλες τις συμβάσεις».

Για πρώτη φορά στο μέτωπο του Γκρέγκορι εμφανίστηκε μια κοκκινίλα.

«Δεν πιστεύω να περιμένεις από μένα» είπε («να φέρω την επανάσταση στην κοινωνία απ' αυτό εδώ το γρασίδι;»).

Ο Σίμι τον κοίταζε στα μάτια και χαμογέλασε γλυκά.

«Όχι» απάντησε. «Αλλά υποθέτω πως, αν ήσουν σοβαρός αναρχικός, αυτό ακριβώς θα έκανες».

Τα μεγάλα σαν ταύρου μάτια του Γκρέγκορι ανοιγόκλεισαν απότομα σαν μάτια θυμωμένου λιονταριού και θα νόμιζε κανείς πως η κόκκινη χαίτη του αναστηλώθηκε.

«Δεν πιστεύεις δηλαδή» είπε απειλητικά «πως είμαι σοβαρός αναρχικός;».

«Ορίστε;» είπε ο Σίμι.

«Δεν είμαι σοβαρός αναρχικός;» φώναξε ο Γκρέγκορι με τις γροθιές του σφιγμένες.

«Έλα τώρα, φίλε μου!» είπε ο Σίμι και απομακρύνθηκε.

Με έκπληξη, αλλά και με μια περίεργη ευχαρίστηση, βρήκε τη Ρόζαμοντ ξανά δίπλα του.

«Κύριε Σίμι» του είπε «οι άνθρωποι που μιλούν σαν εσάς και τον αδελφό μου τα εννοούν αυτά που λένε; Εσείς τα εννοείτε αυτά που είπατε τώρα;».

Ο Σίμι χαμογέλασε.

«Εσείς;» τη ρώτησε.

«Τι εννοείτε;» είπε η κοπέλα με σοβαρότητα στο βλέμμα της.

«Αγαπητή μισ Γκρέγκορι» της είπε ευγενικά ο Σίμι «υπάρχουν πολλά είδη ειλικρίνειας και ανειλικρίνειας. Όταν εσείς λέτε “ευχαριστώ” για το αλάτι, το εννοείτε αυτό που λέτε; Όχι. Όταν λέτε “η γη είναι στρογγυλή”, το εννοείτε αυτό που λέτε; Όχι. Είναι αλήθεια, αλλά δεν το εννοείτε. Από την άλλη, υπάρχουν και

φορές που κάποιος σαν τον αδελφό σας βρίσκει κάτι που το εννοεί. Μπορεί να είναι η μισή μόνο αλήθεια, το ένα τέταρτο ή το ένα δέκατο της αλήθειας. Αλλά τότε θα πει περισσότερα απ' όσα εννοεί, λόγω της σφοδρής επιθυμίας του να τα εννοήσει».

Τον κοίταζε κάτω από τα ίσια φρύδια της. Το πρόσωπό της ήταν σοβαρό και ανοιχτό, και πάνω του είχε πέσει η σκιά εκείνης της παράλογης αίσθησης ευθύνης που κατά βάθος διακρίνει μέχρι και την πιο επιπόλαιη γυναίκα: η μητρική επαγρύπνηση που είναι τόσο παλιά όσο κι ο κόσμος.

«Είναι λοιπόν στ' αλήθεια αναρχικός;» τον ρώτησε.

«Μόνο με την έννοια που σας ανέφερα» απάντησε ο Σίμι. «Η ούτε καν μ' αυτή, αν προτιμάτε».

Έσμιξε τα πλατιά της φρύδια και είπε κοφτά: «Δηλαδή δεν θα βάλει... βόμβες και τέτοια πράγματα».

Ο Σίμι ξέσπασε σ' ένα βροντερό γέλιο που φάνηκε υπερβολικά δυνατό για το αδύνατο και περιποιημένο παράστημά του.

«Θεέ μου, όχι!» είπε. «Αυτά τα πράγματα δεν γίνονται από ανθρώπους που τα ανακοινώνουν».

Και οι γωνίες του στόματός της σχημάτισαν ένα χαμόγελο και αναλογίστηκε με μια αυθόρμητη ευχαρίστηση τον παραλογισμό του Γκρέγκορι και την ασφάλεια που τον περιέβαλλε.

Ο Σίμι περπάτησε μαζί της μέχρι το παγκάκι στη γωνία του κήπου και συνέχισε να μοιράζεται τις απόψεις του. Ήταν ειλικρινής και, παρά το προσποιητό ώρες ώρες ύφος του, ταπεινός άνθρωπος κατά βάθος. Γιατί πάντα ο ταπεινός άνθρωπος είναι εκείνος που μιλά πολύ – ο περήφανος παρακολουθεί υπερβολικά στενά τον εαυτό του. Υπερασπίστηκε την ευυποληψία με βία και υπερβολή. Παθιάστηκε επαινώντας την τάξη και την ευπρέπεια. Όλη αυτή την ώρα που μιλούσε, γύρω του απλωνόταν ένα άρωμα πασχαλιάς. Και μόλις άκουσε, πολύ αμυδρά, μια λατέρνα να παίζει σ' έναν μακρινό δρόμο, του φάνηκε πως τα ηρωικά του λό-

για συντονίζονταν με μια μελωδία που ερχόταν κάτω ή έξω απ' αυτόν τον κόσμο.

Κοίταζε και μιλούσε στα κόκκινα μαλλιά και στο ευδιάθετο πρόσωπο της κοπέλας για ένα διάστημα που του φάνηκε μόνο μερικά λεπτά. Μετά, νιώθοντας πως οι παρέες σ' ένα τέτοιο μέρος πρέπει να εναλλάσσονται, σηκώθηκε όρθιος. Προς μεγάλη του έκπληξη είδε όλο τον κήπο άδειο. Όλοι είχαν φύγει από ώρα και αποχώρησε κι εκείνος ζητώντας βιαστικά συγγνώμη. Έφυγε έχοντας στο κεφάλι του μια επίγευση σαμπάνιας που αργότερα αδυνατούσε να την εξηγήσει. Στα τρομερά γεγονότα που θα ακολουθούσαν, εκείνη η κοπέλα δεν θα είχε καμιά ανάμειξη· δεν την ξανάδε μέχρι που το παραμύθι του τελείωσε. Κι όμως, κατά έναν απερίγραπτο τρόπο επανερχόταν διαρκώς στις τρελές κατοπινές περιπέτειές του σαν μουσικό μοτίβο, με τη λάμψη των παράξενων μαλλιών της να διατρέχει τις σκοτεινές και κακοσχεδιασμένες επιφάνειες της νύχτας σαν ένα κόκκινο νήμα. Γιατί όσα θα ακολουθούσαν ήταν τόσο απρόβλεπτα, που θα μπορούσαν κάλλιστα να είναι όνειρο.

Όταν ο Σίμι βγήκε στον αστερόφωτο δρόμο, τον βρήκε προς στιγμή άδειο. Μετά, μ' έναν περιέργο τρόπο, συνειδητοποιήσε πως η σιωπή ήταν μια σιωπή μάλλον ζωντανή παρά νεκρή. Ακριβώς έξω απ' την πόρτα υψωνόταν ένα φανάρι και το φως του χρύσιζε τα φύλλα του δέντρου που έγερνε στον φράχτη πίσω του. Μισό περίπου μέτρο απ' το φανάρι στεκόταν μια ανθρώπινη σιλουέτα, σχεδόν εξίσου δύσκαμπτη και ακίνητη με το ίδιο το φανάρι. Το ψηλό καπέλο κι η μακριά καμπαρντίνα ήταν μαύρα. Το πρόσωπο, σκιασμένο απότομα, ήταν σχεδόν εξίσου σκοτεινό. Μόνο από μια κόκκινη τούφα μαλλιών που φωτιζόταν και την αμυδρή επιθετικότητα της στάσης κατάλαβε πως ήταν ο ποιητής Γκρέγκορι. Έμοιαζε κάπως με μασκοφορεμένο δολοφόνο που περιμένει τον εχθρό του με το ξίφος στο χέρι.

Έκανε μια αόριστη μικρή υπόκλιση και ο Σίμι ανταπέδωσε κάπως πιο επίσημα.

«Σε περίμενα» είπε ο Γκρέγκορι. «Μπορώ να σου μιλήσω ένα λεπτό;»

«Ασφαλώς. Περί τίνος πρόκειται;» ρώτησε ο Σίμι ελαφρώς απορημένος.

Ο Γκρέγκορι χτύπησε με το μπαστούνι του το φανάρι και μετά το δέντρο. «Περί αυτού και αυτού» φώναξε. «Περί της τάξης και της αναρχίας. Αποδώ η πολύτιμη τάξη σου, το λεπτό σιδερένιο φανάρι, άσχημο και γυμνό. Και από δω η αναρχία, πλούσια, ζωντανή, αναπαραγόμενη. Ίδού η αναρχία, σ' όλη την πράσινη και χρυσή της μεγαλοπρέπεια».

«Και πάλι» απάντησε υπομονετικά ο Σίμι «για την ώρα βλέπεις μόνο το δέντρο στο φως της λάμπας. Αναρωτιέμαι αν θα μπορέσεις ποτέ να δεις τη λάμπα στο φως του δέντρου». Και ύστερα από μια παύση είπε: «Μπορώ όμως να σε ρωτήσω αν στέκεσαι εδώ έξω στο σκοτάδι απλώς και μόνο για να ξαναρχίσεις τη μικρή μας διαφωνία;».

«Όχι!» φώναξε ο Γκρέγκορι και η φωνή του αντήχησε στον δρόμο. «Δεν είμαι εδώ για να συνεχίσω τη διαφωνία μας, αλλά για να την τελειώσω μια και καλή».

Η σιωπή ξανάπεσε και ο Σίμι, χωρίς να καταλαβαίνει τίποτα, περίμενε από ένστικτο ν' ακούσει κάτι σοβαρό. Ο Γκρέγκορι μίλησε με απαλή φωνή κι ένα μάλλον σαστισμένο χαμόγελο.

«Απόψε το βράδυ πέτυχες κάτι αρκετά αξιοσημείωτο. Μου έκανες κάτι που κανείς άντρας που τον γέννησε γυναίκα δεν το είχε πετύχει μέχρι σήμερα».

«Αλήθεια;»

«Τώρα που το σκέφτομαι, το έχει καταφέρει κι άλλος ένας» συνέχισε στοχαστικά ο Γκρέγκορι. «Ο καπετάνιος ενός ποταμόπλοιου στο Σάουθεντ, αν θυμάμαι καλά. Με εκνεύρισες».

«Λυπάμαι πολύ» απάντησε σοβαρά ο Σίμι.

«Φοβούμαι πως η οργή μου και η προσβολή σου είναι πολύ σοβαρές για να σβηστούν με τη συγγνώμη» συνέχισε πολύ ήρεμα ο Γκρέγκορι. «Καμιά μονομαχία δεν θα μπορούσε να τις ξεπλύνει. Και να σε σκότωνα δεν θα σβήνονταν. Μόνο ένας τρόπος υπάρχει για να εξαλειφθεί η προσβολή και αυτόν επιλέγω. Σκοπεύω, με κίνδυνο της ζωής και της τιμής μου, να σου αποδείξω πως έκανες λάθος σ' αυτό που είπες».

«Τι είπα;»

«Είπες πως δεν είμαι σοβαρός αναρχικός».

«Υπάρχουν πολλές βαθμίδες σοβαρότητας» του απάντησε ο Σίμι. «Ποτέ δεν αμφισβήτησα πως είσαι απόλυτα ειλικρινής υπ' αυτή την έννοια, ότι δηλαδή πιστεύεις πως αυτό που λες αξίζει να ειπωθεί και πως ένα παράδοξο θα μπορούσε ίσως να αφυπνίσει στον κόσμο μια αλήθεια που αγνοείται».

Ο Γκρέγκορι τον κοίταξε σταθερά και πονεμένα.

«Και με καμιά άλλη έννοια» ρώτησε «δεν με θεωρείς σοβαρό; Με περνάς δηλαδή για έναν περιπλανώμενο που ξεστομίζει περιστασιακές αλήθειες. Δεν πιστεύεις πως είμαι σοβαρός με πιο βαθιά, πιο θανάσιμη έννοια».

Ο Σίμι χτύπησε το μπαστούνι του βίαια στις πέτρες του δρόμου.

«Σοβαρός!» φώναξε. «Αν είναι δυνατόν! Είναι αυτός ο δρόμος σοβαρός; Είναι αυτά τα καταραμένα κινέζικα φανάρια σοβαρά; Είναι σοβαρή όλη αυτή η κατάσταση; Ο καθένας μπορεί να έρθει εδώ και να αμολήσει ένα κάρο ανοησίες, ίσως και μερικά λογικά πράγματα, δεν μπορώ όμως να πάρω στα σοβαρά κάποιον που δεν κρατά στο περιθώριο της ζωής του κάτι πιο σοβαρό απ' όλες αυτές τις κουβέντες. Κι ας είναι αυτό το πιο σοβαρό μια θρησκεία ή απλώς το αλκοόλ».

«Πολύ καλά» είπε ο Γκρέγκορι, με το πρόσωπό του να σκοτεινιάζει. «Θα δεις κάτι πιο σοβαρό και απ' το αλκοόλ και απ' τη θρησκεία».

Ο Σίμι στεκόταν και περίμενε με τη συνηθισμένη ήρεμη έκφρασή του, μέχρι που ο Γκρέγκορι ξανάνοιξε τα χείλη του.

«Μίλησες μόλις τώρα για θρησκεία. Είναι λοιπόν αλήθεια ότι πιστεύεις;»

«Ω» απάντησε ο Σίμι μ' ένα αστραφτερό χαμόγελο «είμαστε όλοι καθολικοί πλέον».

«Θα μπορούσα τότε να σου ζητήσω να ορκιστείς σε όποιους θεούς ή αγίους πιστεύεις ότι δεν θα αποκαλύψεις αυτά που θα σου πω σε κανέναν γιο του Αδάμ και ειδικά στην αστυνομία; Θα το ορκιστείς; Αν αναλάβεις τη φοβερή ευθύνη κι αν συμφωνήσεις να βαρύνεις την ψυχή σου μ' έναν όρκο που ποτέ δεν θα 'πρεπε να πάρεις και μια γνώση που δεν θα 'πρεπε ποτέ να ονειρευτείς, σου υπόσχομαι σε αντάλλαγμα...»

«Μου υπόσχεσαι σε αντάλλαγμα;» ρώτησε ο Σίμι, βλέποντας τον άλλο να διστάζει.

«Σου υπόσχομαι μια πολύ ψυχαγωγική βραδιά».

Ο Σίμι έβγαλε ξαφνικά το καπέλο του.

«Η προσφορά σου» είπε «είναι πάρα πολύ βλακώδης για να την αρνηθώ. Λες πως ο ποιητής είναι πάντα αναρχικός. Διαφωνώ. Αλλά ελπίζω να είναι τουλάχιστον πάντα δίκαιος. Επίτρεψέ μου, εδώ και τώρα, να ορκιστώ σαν χριστιανός και να υποσχεθώ σαν καλός σύντροφος και συν-καλλιτέχνης πως δεν θα αναφέρω τίποτα, ό,τι κι αν είναι αυτό, στην αστυνομία. Και τώρα, στο όνομα του Κόλνι Χατς,* περί τίνος πρόκειται τελικά;».

«Νομίζω» είπε ο Γκρέγκορι με μια ατάραχη αδιαφορία «πως πρέπει να φωνάξουμε ένα αμάξι».

* Ιστορική ονομασία μιας μικρής συνοικίας στο βόρειο Λονδίνο, που απέκτησε φήμη στα μέσα του 19ου αιώνα με την ανέγερση εκεί του Ασύλου Ανιάτων. Τα επόμενα χρόνια το όνομα Κόλνι Χατς έφτασε να γίνει συνώνυμο σχεδόν της τρέλας.

Σφύριξε δυο φορές μακρόσυρτα και μια άμαξα κατηφόρισε τον δρόμο τρίζοντας. Οι δυο τους μπήκαν μέσα σιωπηλά. Ο Γκρέγκορι έδωσε μέσα απ' το χώρισμα τη διεύθυνση μιας άγνωστης ταβέρνας στην όχθη του ποταμού, απ' την πλευρά του Τσίσογουικ. Η άμαξα ξεκίνησε κι αυτοί οι δύο παράξενοι τύποι εγκατέλειψαν την παράξενη συνοικία τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Το μυστικό του Γκάμπριελ Σίμι

Η άμαξα σταμάτησε μπροστά σε μια πολύ βρόμικη και παρακμιακή μπιραρία και ο Γκρέγκορι οδήγησε την παρέα του γρήγορα μέσα. Κάθισαν σ' έναν χώρο σαν αίθουσα υποδοχής, κλειστό και γεμάτο καπνό, και σ' ένα λεκιασμένο ξύλινο τραπέζι που είχε μόνο ένα πόδι. Το δωμάτιο ήταν τόσο μικρό και σκοτεινό, που από τον σερβιτόρο που φώναζαν σχηματιζόταν μόνο μια αόριστη και σκοτεινή εντύπωση ενός μεγάλου όγκου με γενειάδα.

«Θα πάρεις κάτι για βραδινό;» ρώτησε ευγενικά ο Γκρέγκορι. «Το πατέ από φουαγκρά δεν είναι τόσο καλό, αλλά το κυνήγι σου το συστήνω ανεπιφύλακτα».

Ο Σίμι υποδέχτηκε την πρόταση απαθής, νομίζοντας πως ειπώθηκε γι' αστείο. Στο ίδιο μήκος κύματος, είπε με μια καλότροπη αδιαφορία: «Α, φέρτε μου λίγο αστακό με μαγιονέζα».

Προς απερίγραπτη έκπληξή του, ο άντρας είπε μόνο «Βεβαίως, κύριε!» και απομακρύνθηκε, προφανώς για να εκτελέσει την παραγγελία.

«Τι θα πεις;» συνέχισε ο Γκρέγκορι στον ίδιο ανέμελο και απολογητικό τόνο. «Εγώ έχω δειπνήσει και θα πάρω μόνο ένα κρεμ ντε μεντ.* Αλλά η σαμπάνια εδώ είναι πολύ καλή. Επίτρεψέ μου να σου παραγγείλω μισό μπουκάλι Pommery».

* Λικέρ αρωματισμένο με φύλλα δυόσμου.

«Ευχαριστώ!» είπε ο Σίμι εμβρόντητος. «Είσαι πολύ ευγενικός».

Οι περαιτέρω απόπειρές του για συζήτηση, ελαφρώς αποδιοργανωμένες, διακόπηκαν τελικά σαν αστραπή από την εμφάνιση του αστακού. Ο Σίμι τον δοκίμασε και τον βρήκε ιδιαίτερος νόστιμο. Άρχισε να τρώει με μεγάλη ταχύτητα και όρεξη.

«Με συγχωρείς που το απολαμβάνω τόσο φανερά!» είπε χαμογελώντας στον Γκρέγκορι. «Δεν έχω συχνά την τύχη να ζω ένα όνειρο σαν κι αυτό. Είναι κάτι καινούργιο για μένα ένας εφιάλτης να με οδηγεί σ' έναν αστακό. Συνήθως συμβαίνει το αντίθετο».

«Δεν κοιμάσαι όμως, σε διαβεβαιώ» του είπε ο Γκρέγκορι. «Αντιθέτως, βρίσκεσαι κοντά στην πιο πραγματική και αφυπνισμένη στιγμή της ύπαρξής σου. Α, να και η σαμπάνια σου. Ομολογώ πως υπάρχει ίσως μια μικρή δυσαναλογία, ας πούμε, μεταξύ της εσωτερικής λειτουργίας αυτού του εξαίρετου πανδοχείου και του απλού και ανεπιτήδευτου εξωτερικού του. Αλλά αυτή είναι όλη μας η μετριοφροσύνη. Είμαστε οι πιο μετρίοφρονες άνθρωποι που έζησαν ποτέ στη Γη».

«Και ποιο είμαστε εμείς;» ρώτησε ο Σίμι αδειάζοντας το ποτήρι της σαμπάνιας του.

«Είναι πολύ απλό» απάντησε ο Γκρέγκορι. «Εμείς είμαστε οι σοβαροί αναρχικοί, αυτοί που δεν πιστεύεις στην ύπαρξή τους».

«Α» είπε συνοπτικά ο Σίμι. «Στα ποτά πάντως τα πηγαίνετε πολύ καλά».

«Ναι, παίρνουμε τα πάντα στα σοβαρά» είπε ο Γκρέγκορι. Και ύστερα από μια παύση πρόσθεσε: «Αν σε λίγα λεπτά αυτό το τραπέζι αρχίσει να στριφογυρίζει λίγο, μην το αποδώσεις στην υπερβολική κατανάλωση σαμπάνιας. Δεν θα 'θελα να αδικήσεις τον εαυτό σου».

«Και μεθυσμένος να μην είμαι, είμαι τρελός» απάντησε ο Σίμι με απόλυτη ηρεμία. «Αλλά νομίζω ότι μπορώ να φερθώ σαν κύριος υπό οποιεσδήποτε συνθήκες. Επιτρέπεται να καπνίσω;»

«Και βέβαια!» είπε ο Γκρέγκορι βγάζοντας μια θήκη με πούρα. «Δοκίμασε ένα απ' τα δικά μου».

Ο Σίμι πήρε το πούρο, έκοψε την άκρη του με τον κόφτη που έβγαλε από την τσέπη του γιλέκου του, το έβαλε στο στόμα του, το άναψε αργά κι έβγαλε ένα μακρύ σύννεφο καπνού. Και ήταν προς τιμήν του που εκτέλεσε όλες αυτές τις τελετουργικές κινήσεις με τόση αυτοκυριαρχία, γιατί πριν καλά καλά τις ξεκινήσει, το τραπέζι στο οποίο καθόταν είχε αρχίσει να γυρίζει, πρώτα αργά και μετά γρήγορα, σαν να ήταν κομμάτι μιας τρελής πνευματιστικής τελετής.

«Μη δίνεις σημασία» είπε ο Γκρέγκορι. «Οφείλεται σε κάποιο είδος βίδας».

«Όντως» είπε ατάραχα ο Σίμι «σε κάποιο είδος βίδας. Τι απλό που είναι!».

Την επόμενη στιγμή ο καπνός από το πούρο του, που απλωνόταν διστακτικά στο δωμάτιο με φιδίσιους ελιγμούς, ανέβηκε κατακόρυφα προς τα πάνω σαν να βγαίνει από καμινάδα εργοστασίου, και οι δυο τους, με τις καρέκλες και το τραπέζι τους, τινάχτηκαν προς τα κάτω μέσα απ' το πάτωμα λες και τους κατάπιε η γη. Κατέβηκαν με θόρυβο ένα είδος καμινάδας, τόσο γρήγορα όσο ένα χαλασμένο ασανσέρ, και προσγειώθηκαν στον πάτο μ' έναν απότομο γδούπο. Όταν όμως ο Γκρέγκορι άνοιξε διάπλατα μια δίφυλλη πόρτα, αφήνοντας ένα κόκκινο, υποχθόνιο φως να περάσει έξω, ο Σίμι κάπνιζε ακόμη με το ένα πόδι πάνω στ' άλλο, χωρίς να έχει κουνηθεί ούτε μία ξανθιά του τρίχα.

Ο Γκρέγκορι τον οδήγησε κατά μήκος ενός χαμηλού, θολωτού διαδρόμου, από το τέρμα του οποίου έβγαίνει το κόκκινο φως. Ήταν ένα τεράστιο βαθυκόκκινο φανάρι, σε μέγεθος τζακιού σχεδόν, στερεωμένο σε μια μικρή αλλά βαριά σιδερένια πόρτα. Η πόρτα είχε κάτι σαν χώρισμα ή πλέγμα και σ' εκείνο το σημείο ο Γκρέγκορι χτύπησε πέντε φορές. Μια βαριά φωνή με ξενική

προφορά ρώτησε ποιος είναι. Η απάντησή ήταν μάλλον αναπάντεχη: «Κύριος Τζόζεφ Τσάμπερλεϊν». Οι βαριοί μεντεσέδες άρχισαν να κινούνται: ήταν προφανώς κάποιου συνηματικού.

Ο διάδρομος μέσα απ' την πόρτα γυάλιζε σαν να ήταν επενδυμένος μ' ένα ατσάλινο δίχτυ. Με μια δεύτερη ματιά ο Σίμι είδε πως το αστραφτερό μοτίβο αποτελούνταν στην πραγματικότητα από ατέλειωτες σειρές τουφεκιών και περιστρόφων, παραταγμένων κολλητά ή κλειδωμένων μεταξύ τους.

«Σου ζητώ να μου συγχωρήσεις όλους αυτούς τους τύπους» είπε ο Γκρέγκορι. «Πρέπει να είμαστε πολύ αυστηροί εδώ».

«Μη μου ζητάς συγγνώμη. Γνωρίζω το πάθος σου για τον νόμο και την τάξη» είπε ο Σίμι και προχώρησε στον διάδρομο με τα παραταγμένα ατσάλινα όπλα. Με τα μακριά, ανοιχτόχρωμα μαλλιά και την κομψή καμπαρντίνα του φαινόταν πολύ εύθραυστος και παράταιρος, καθώς προχωρούσε στην αστραφτερή λεωφόρο του θανάτου.

Διέσχισαν αρκετούς παρόμοιους διαδρόμους και στο τέλος έφτασαν σε μια παράξενη ατσάλινη αίθουσα με καμπυλωτούς τοίχους, σχεδόν σφαιρική στο σχήμα, που θύμιζε κάπως, με τις σειρές των καθισμάτων της, επιστημονικό αμφιθέατρο. Σ' αυτή την αίθουσα δεν υπήρχαν πιστόλια και περίστροφα, αλλά στους τοίχους περιμετρικά κρέμονταν πιο αμφίβολα και τρομακτικά σχήματα, πράγματα που έμοιαζαν με βολβούς σιδερένιων φυτών ή αυγά σιδερένιων πουλιών. Υπήρχαν και βόμβες, κι η ίδια η αίθουσα έμοιαζε με το εσωτερικό μιας βόμβας. Ο Σίμι τίναξε τη στάχτη απ' το πούρο του ακουμπώντας το στον τοίχο και μπήκε μέσα.

«Και τώρα, αγαπητέ κύριε Σίμι» είπε ο Γκρέγκορι, πέφτοντας με μια διαχυτική κίνηση στον πάγκο κάτω από τη μεγαλύτερη βόμβα («τώρα που είμαστε πιο άνετα, ας μιλήσουμε κανονικά. Δεν μπορώ να σου περιγράψω με λέξεις τον λόγο που σε

έφερα εδώ. Ήταν απ' αυτές τις αυθόρμητες παρορμήσεις, όπως ένα άλμα στον γκρεμό ή ο έρωτας. Περιττό να πω πως ήσουν εξαιρετικά εκνευριστικός τύπος και, για να είμαι δίκαιος μαζί σου, παραμένεις ακόμη. Θα έσπαγα είκοσι όρκους μυστικότητας μόνο και μόνο για την ευχαρίστηση του να σε βάλω στη θέση σου. Ο τρόπος που ανάβεις το πούρο σου θα 'κανε κι έναν παπά να σπάσει το απόρητο της εξομολόγησής. Εξέφρασες λοιπόν τη βεβαιότητα πως δεν είμαι σοβαρός αναρχικός. Αυτό εδώ το μέτρος πόσο σοβαρό σου φαίνεται;».

«Φαίνεται πράγματι πως έχει κάτι σοβαρό, παρ' όλη τη γενική του ευθυμία» συμφώνησε ο Σίμι. «Μήπως όμως θα μπορούσα να σου κάνω δύο ερωτήσεις; Δεν υπάρχει λόγος να φοβάσαι να μου δώσεις πληροφορίες, γιατί, όπως θα θυμάσαι, με έβαλες πολύ σοφά να σου υποσχεθώ πως δεν θα πω τίποτα στην αστυνομία – μια υπόσχεση που ασφαλώς θα τηρήσω. Σε ρωτώ, επομένως, από καθαρή περιέργεια και μόνο. Πρώτα απ' όλα, τι σημαίνουν όλα αυτά; Σε τι αντιτίθεστε; Θέλετε να ρίξετε την κυβέρνηση;»

«Τον Θεό θέλουμε να ρίξουμε!» είπε ο Γκρέγκορι παίρνοντας το βλέμμα του φανατικού. «Δεν θέλουμε μόνο να ταρακουνήσουμε μερικά απολυταρχικά καθεστώτα και τους κανόνες της αστυνομίας. Αυτό το είδος αναρχισμού υφίσταται ήδη και δεν είναι τίποτ' άλλο από ένα απλό παρακλάδι του αντικομοφορισμού. Εμείς σκάβουμε βαθύτερα και σας εκσφενδονίζουμε ψηλότερα. Θέλουμε να καταργήσουμε όλους αυτούς τους αυθαίρετους διαχωρισμούς – της αρετής και της κακίας, της τιμότητας και της προδοσίας – που πάνω τους βασίζονται όλοι οι απλοί επαναστάτες. Οι ανόητοι υπερευαίσθητοι της Γαλλικής Επανάστασης μιλούσαν για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου! Εμείς απεχθανόμαστε τα Δικαιώματα και τις Υποχρεώσεις. Έχουμε καταργήσει το Σωστό και το Λάθος».

«Και τη Δεξιά και την Αριστερά» είπε με θέρμη ο Σίμι. «Ελπίζω να τις καταργήσετε κι αυτές. Για μένα είναι πολύ πιο ενοχλητικές».

«Είχες και μια δεύτερη ερώτηση» είπε κοφτά ο Γκρέγκορι.

«Μετά χαράς» συνέχισε ο Σίμι. «Σε όλες τις ενέργειες και στο περιβάλλον εδώ παρατηρώ έναν χειρουργικό αέρα μυστικότητας. Έχω μια θεία που μένει πάνω από ένα μαγαζί, αλλά πρώτη φορά βλέπω ανθρώπους να μένουν οικειοθελώς κάτω από μια ταβέρνα. Η πόρτα σας είναι βαριά και σιδερένια. Δεν μπορείς να την περάσεις, αν δεν υποστείς τον εξευτελισμό του να αποκαλέσεις τον εαυτό σου κύριο Τσάμπερλεϊν. Περιτριγυρίζεσαι από ατσάλινα εργαλεία που κάνουν αυτό το μέρος να ποντάρει, για να το θέσω έτσι, πιο πολύ στον εντυπωσιασμό παρά στην οικειότητα. Μπορώ να ρωτήσω γιατί, αφού πρώτα κάνατε τόσο κόπο για να οχυρωθείτε μέσα στα έγκατα της γης, έρχεσαι εσύ μετά και κάνεις επίδειξη του μυστικού σου μιλώντας για αναρχισμό στην κάθε ανίδεη κοπελίτσα του Σάφρον Παρκ;»

Ο Γκρέγκορι χαμογέλασε. «Η απάντηση είναι απλή. Σου είπα πως είμαι σοβαρός αναρχικός κι εσύ δεν με πιστεύεις. Ούτε εκείνες με πιστεύουν. Αν δεν τις φέρω σ' αυτήν εδώ την κολασμένη αίθουσα, δεν με πιστεύουν».

Ο Σίμι κάπνιζε συλλογισμένος και τον κοίταζε με ενδιαφέρον.

Ο Γκρέγκορι συνέχισε. «Θα βρεις ίσως την ιστορία του πράγματος διασκεδαστική. Όταν πρωτοέγινα Νέος Αναρχικός, δοκίμασα κάθε είδους σοβαρή μεταμφίεση. Πρώτα ντύθηκα επίσκοπος. Διάβασα τα πάντα για τους επισκόπους στα αναρχικά μας φυλλάδια, στο *Προκαταλήψεις και Βαμπίρ* και στο *Ιερείς-Αρπακτικά*. Εκείνο που κατάλαβα τότε ήταν πως οι επίσκοποι είναι κάτι περίεργοι, άθλιοι γέροι που κρύβουν από την ανθρωπότητα ένα σκληρό μυστικό. Έμεινα λάθος. Όταν στην πρώτη μου εμφάνιση με επισκοπικές γκέτες βροντοφώναξα “Κάτω! Κάτω η αυ-

θάδης ανθρώπινη λογική!”, κατάλαβαν πως δεν υπήρχε περίπτωση να είμαι επίσκοπος. Μ' έπιασαν αμέσως. Μετά μεταμφιέστηκα σε εκατομμυριούχο. Αλλά υπερασπιζόμουν το κεφάλαιο τόσο έξυπνα, που μέχρι κι ένας ηλίθιος καταλάβαινε πως ήμουν πάμπτωχος. Στη συνέχεια προσπάθησα να γίνω ταγματάρχης. Εγώ βέβαια είμαι ανθρωπιστής, ελπίζω όμως ότι διαθέτω το απαραίτητο διανοητικό εύρος για να αντιλαμβάνομαι τις θέσεις εκείνων που, όπως ο Νίτσε, ας πούμε, θαυμάζουν τη βία – τον τρελό και περήφανο πόλεμο της Φύσης και όλα αυτά, ξέρεις. Έπεσα με τα μούτρα στον ρόλο του ταγματάρχη. Τραβούσα το ξίφος μου κι έσκιζα τον αέρα. Φώναζα μόνος μου “Αίμα!”, όπως φωνάζει κάποιος να του φέρουν κρασί. Κάθε τόσο έλεγα: “Αφήστε τους αδύναμους να πεθάνουν, το λέει ο Νόμος”. Αλλά οι ταγματάρχες, βλέπεις, μάλλον δεν τα κάνουν αυτά. Με ξανάπιασαν. Στο τέλος απελπίστηκα και πήγα να βρω τον Πρόεδρο του Ανώτατου Αναρχικού Συμβουλίου, τον σημαντικότερο άνθρωπο στην Ευρώπη».

«Πώς τον λένε;» ρώτησε ο Σίμι.

«Δεν θα τον ξέρεις» απάντησε ο Γκρέγκορι. «Αυτό είναι το μεγαλείο του. Ο Καίσαρας και ο Ναπολέον επιστράτευσαν όλη τους την ευφυΐα για να τους μάθουν όλοι, και τελικά τους έμαθαν. Αυτός επιστρατεύει όλη του την ευφυΐα για να μην τον μάθει κανείς, και κανείς δεν τον ξέρει. Αν όμως καθίσεις πέντε λεπτά μαζί του σ' ένα δωμάτιο, θα καταλάβεις πως ο Καίσαρας και ο Ναπολέον ήταν μικρά παιδιά μπροστά του».

Σταμάτησε για μια στιγμή χλωμιάζοντας λίγο, κι έπειτα συνέχισε: «Όποια συμβουλή σου δώσει θα είναι αναπάντεχη σαν ευφυολόγημα και πρακτική σαν την τράπεζα της Αγγλίας. Τον ρώτησα: “Ποια μεταμφίεση θα με κρύψει απ' τον κόσμο; Τι πιο αξιосέβαστο μπορώ να βρω απ' τους επισκόπους και τους ταγματάρχες;”. Με κοίταξε με το μεγάλο κι αινιγματικό του πρόσωπο. “Θέλεις μια ασφαλή μεταμφίεση, έτσι δεν είναι; Ένα ένδυμα

που είναι σίγουρο πως θα σε προφυλάξει. Ένα ένδυμα που δεν θα ερευνηθεί ποτέ για βόμβες”. Κούνησα το κεφάλι μου κι εκείνος ύψωσε ξαφνικά τη λιονταρίσια φωνή του. “Γιατί λοιπόν δεν ντύνεσαι αναρχικός, ανόητε!” βρυχήθηκε και το δωμάτιο τραντάχτηκε. “Τότε κανείς δεν θα περιμένει από σένα να κάνεις κάτι επικίνδυνο”. Και μου γύρισε τη φαρδιά του πλάτη χωρίς άλλη κουβέντα. Ακολούθησα τη συμβουλή του και δεν το μετάνιωσα ποτέ. Μέρα και νύχτα κηρύσσω το αίμα και τον θάνατο σ’ εκείνες τις γυναίκες και –μα τον Θεό!– θα μ’ άφηγαν μέχρι και να σπρώξω το καρότσι με το μωρό τους».

Ο Σίμι έμεινε να τον κοιτάζει, μ’ έναν σεβασμό στα μεγάλα, γαλάζια μάτια του. «Μου την έφερες» είπε. «Στ’ αλήθεια έξυπνο κόλπο». Και ύστερα από μια παύση πρόσθεσε: «Και πώς τον λένε τον φοβερό σας Πρόεδρο;».

«Συνήθως τον λέμε Κυριακή» απάντησε απλά ο Γκρέγκορι. «Βλέπεις, τα μέλη του Ανώτατου Αναρχικού Συμβουλίου είναι εφτά κι έχουν τα ονόματα των ημερών της εβδομάδας. Εκείνον τον λένε Κυριακή – μερικοί θαυμαστές του Ματωμένη Κυριακή. Περίεργο πάντως που το αναφέρεις, γιατί η νύχτα ακριβώς που μας ήρθες εσύ, αν μου επιτρέπεις να το πω έτσι, είναι η νύχτα που το παράρτημά μας του Λονδίνου, που συνέρχεται σ’ αυτήν εδώ την αίθουσα, θα εκλέξει τον αντιπρόσωπό του για την πλήρωση μιας θέσης στο Συμβούλιο που έμεινε κενή. Ο κύριος που, με επιτυχία κατά γενική ομολογία, έπαιξε για ένα διάστημα τον δύσκολο ρόλο της Πέμπτης, πέθανε πρόσφατα και πολύ ξαφνικά. Απόψε έχουμε συγκαλέσει έκτακτη συνέλευση για να εκλέξουμε τον διάδοχό του».

Σηκώθηκε όρθιος και βημάτισε μέσα στην αίθουσα χαμογελώντας αμήχανα.

«Σε ιώθω κάπως σαν τη μητέρα μου, Σίμι» είπε αβίαστα. «Αισθάνομαι ότι μπορώ να σου εμπιστευτώ τα πάντα, εφόσον

μάλιστα μου υποσχέθηκες πως δεν θα πεις τίποτα σε κανέναν. Για την ακρίβεια, θα σου εμπιστευτώ κάτι που δεν θα το έλεγα με τόσο πολλά λόγια στους αναρχικούς που σε περίπου δέκα λεπτά θα συγκεντρωθούν σ’ αυτήν εδώ την αίθουσα. Θα ακολουθηθεί, φυσικά, η προβλεπόμενη διαδικασία: αλλά μπορώ να σου πω ότι το αποτέλεσμα είναι στην ουσία βέβαιο». Χαμήλωσε για μια στιγμή το βλέμμα του με σεμνότητα. «Είναι σχεδόν συμφωνημένο πως επόμενη Πέμπτη θα είμαι εγώ».

«Καλέ μου φίλε» είπε εγκάρδια ο Σίμι «σε συγχαίρω. Καλή σταδιοδρομία!».

Ο Γκρέγκορι χαμογέλασε αποδοκιμαστικά και βημάτισε στην αίθουσα μιλώντας γρήγορα. «Για να είμαι ειλικρινής, όλα είναι έτοιμα σ’ αυτό εδώ το τραπέζι, και η τελετή θα είναι πιθανότατα η συντομότερη δυνατή».

Ο Σίμι πήγε μέχρι το τραπέζι και πάνω του βρήκε ένα μπαστούνι, που εξετάζοντάς το είδε πως ήταν μια θήκη για ξίφος, ένα μεγάλο περίστροφο Κολτ, μια δίφυλλη θήκη αντικειμένων κι ένα εντυπωσιακό φλασκι για κονιάκ. Πάνω στην καρέκλα, δίπλα στο τραπέζι, ήταν ριγμένο κάτι σαν βαριά κάπα ή μανδύας.

«Απομένει μόνο να ολοκληρωθεί η διαδικασία» συνέχισε με ζωντάνια ο Γκρέγκορι. «Μετά θα πάρω αυτή την κάπα και το μπαστούνι, θα χώσω τα υπόλοιπα στις τσέπες μου, θ’ ανοίξω μια πόρτα που μέσα από μια σήραγγα βγάζει στο ποτάμι, εκεί με περιμένει ήδη μια βενζινάκατος, και μετά... μετά... ω, η άγρια χαρά του να είσαι Πέμπτη!» Έσφιξε τα χέρια του μεταξύ τους.

Ο Σίμι, που είχε ξανακαθίσει με τη συνηθισμένη του άνεση και νωχελικότητα, σηκώθηκε μ’ έναν αναπάντεχο δισταγμό. «Γιατί όμως» αναρωτήθηκε αόριστα «εγώ σε θεωρώ μάλλον έντιμο τύπο; Γιατί σε συμπαθώ απερίφραστα, Γκρέγκορι;». Σταμάτησε για μια στιγμή κι έπειτα πρόσθεσε με καινούργια περιέργεια: «Μήπως επειδή είσαι τόσο ενοχλητικός;».

Ακολούθησε άλλη μια συλλογισμένη παύση και μετά αναφώνησε: «Λοιπόν, στον διάβολο όλα! Είναι η πιο διασκεδαστική κατάσταση που έχω ζήσει και θα ενεργήσω αναλόγως. Γκρέγκορι, προτού έρθω σ' αυτό εδώ το μέρος σου έδωσα μια υπόσχεση. Και προτίθεμαι να την τηρήσω, ακόμα κι αν με βασανίσουν. Θα μου έδινες όμως κι εσύ, για δική μου ασφάλεια, μια παρόμοια μικρή υπόσχεση;».

«Υπόσχεση;» ρώτησε ο Γκρέγκορι με απορία.

«Ναι, υπόσχεση» είπε ο Σίμι πολύ σοβαρά. «Ορκίστηκα στον Θεό πως δεν θα πω το μυστικό σου στην αστυνομία. Θα ορκιστείς κι εσύ στην Ανθρωπότητα, ή σ' όποιο άλλο βάρβαρο πράγμα πιστεύεις, πως δεν θα πεις το μυστικό μου στους αναρχικούς;»

«Το μυστικό σου; Έχεις κι εσύ μυστικό;»

«Ναι» απάντησε ο Σίμι «έχω κι εγώ ένα μυστικό». Και μετά από μια παύση: «Ορκίζεσαι;».

Ο Γκρέγκορι τον κοίταξε για λίγο σοβαρός και μετά είπε απότομα: «Πρέπει να μου 'χεις κάνει μάγια, ειδάλλως δεν εξηγείται η έντονη περιέργειά μου για σένα. Ναι, ορκίζομαι πως ό,τι κι αν μου πεις δεν θα το πω στους αναρχικούς. Όμως κάνε γρήγορα, γιατί σε λίγα λεπτά θα είναι εδώ».

Ο Σίμι σηκώθηκε όρθιος αργά κι έχωσε τα μακριά λευκά χέρια του στις μακριές γκριζες τσέπες του παντελονιού του. Την ίδια σχεδόν στιγμή, στο εξωτερικό χώρισμα ακούστηκαν πέντε χτυπήματα που προανήγγειλαν την άφιξη του πρώτου από τους συνωμότες.

«Κοίτα» είπε αργόσυρτα ο Σίμι «δεν ξέρω πώς να σου πω την αλήθεια πιο συνοπτικά, θα σου πω μόνο πως το τέχνασμά σου να προσποιηθείς τον ακίνδυνο ποιητή δεν είναι γνωστό μόνο σ' εσένα και στον Πρόεδρό σου. Εδώ και λίγο καιρό στη Σκότλαντ Γιαρντ έχουμε πληροφορηθεί το κόλπο».

Ο Γκρέγκορι προσπάθησε να σηκωθεί όρθιος, αλλά τρέκλισε τρεις φορές.

«Τι είναι αυτό που μου λες;» ρώτησε με απόκοσμη φωνή.

«Ναι» είπε λιτά ο Σίμι «είμαι ντετέκτιβ της αστυνομίας. Αλλά νομίζω πως ακούω ήδη τους φίλους σου».

Από την πόρτα ερχόταν ένας ψίθυρος που έλεγε «Κύριος Τζόζεφ Τσάμπερλεϊν». Επαναλήφθηκε δύο και τρεις και τριάντα φορές, και το πλήθος των Τζόζεφ Τσάμπερλεϊν –ζοφερή η σκέψη– ακούστηκε να προχωρά στον διάδρομο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο άνθρωπος που λεγόταν Πέμπτη

Πριν εμφανιστούν τα καινούργια πρόσωπα στην πόρτα, ο Γκρέγκορι κατάφερε να υπερκεράσει την άναυδη έκπληξή του. Βρέθηκε μ' ένα πήδημα δίπλα στο τραπέζι, βγάζοντας ένα μουγκρητό άγριου ζώου. Άρπαξε το Κολτ και σημάδεψε τον Σίμι. Ο Σίμι δεν σάλεψε, έτεινε μόνο ευγενικά το αδύνατο χέρι του.

«Μην είσαι τόσο ανόητος» είπε με τη θηλυπρεπή ευπρέπεια ενός νεωκόρου. «Δεν καταλαβαίνεις πως δεν είναι απαραίτητο; Δεν βλέπεις πως και οι δύο είμαστε στην ίδια βάρκα; Και πως μας έχει πιάσει και ναυτία απ' τη θάλασσα;»

Ο Γκρέγκορι δεν μπορούσε να μιλήσει αλλά ούτε και να πυροβολήσει, οπότε έμεινε να εξετάζει το ζήτημα.

«Δεν βλέπεις ότι έχουμε εξουδετερώσει ο ένας τον άλλον;» του φώναξε ο Σίμι. «Εγώ δεν μπορώ να πω στην αστυνομία πως είσαι αναρχικός. Κι εσύ δεν μπορείς να πεις στους αναρχικούς πως είμαι αστυνομικός. Το μόνο που μπορώ να κάνω, ξέροντας ποιος είσαι, είναι να σε παρακολουθώ. Το μόνο που μπορείς να κάνεις, ξέροντας ποιος είμαι, είναι να με παρακολουθείς. Με λίγα λόγια, πρόκειται για μια πνευματική μονομαχία: το δικό μου μυαλό κόντρα στο δικό σου. Εγώ είμαι ένας αστυνομικός χωρίς καμιά βοήθεια απ' την αστυνομία. Εσύ, άμοιρε, είσαι ένας αναρχικός χωρίς καμιά βοήθεια από την οργάνωση και τις αρχές που

τόσο αναγκαίες είναι για την αναρχία. Η μία και μοναδική διαφορά μας λειτουργεί προς όφελός σου. Εσύ δεν βρίσκεσαι ανάμεσα σε υποψιασμένους αστυνομικούς· εγώ όμως βρίσκομαι ανάμεσα σε υποψιασμένους αναρχικούς. Δεν μπορώ να σε προδώσω, αλλά μπορεί να προδοθώ. Έλα! Περίμενε να με δεις να προδίδομαι. Θα το κάνω πολύ ωραία».

Ο Γκρέγκορι κατέβασε αργά το πιστόλι του, κοιτάζοντας ακόμη τον Σίμι σαν να ήταν κάποιο θαλάσσιο τέρας. «Δεν πιστεύω στην αθανασία» είπε στο τέλος. «Αλλά αν, ύστερα απ' όλα αυτά, δεν τηρήσεις τον λόγο σου, ο Θεός θα φτιάξει μια Κόλαση ειδικά για σένα κι εσύ θα ουρλιάζεις μέσα της για πάντα».

«Θα τηρήσω τον λόγο μου» είπε αυστηρά ο Σίμι «κι εσύ τον δικό σου. Να και οι φίλοι σου».

Η μεγάλη ομάδα των αναρχικών μπήκε βαριά στην αίθουσα, με βήμα τεμπέλικο και κάπως βαριεστημένο. Ένας κοντός άντρας με μαύρο μούσι και γυαλιά –ένας άντρας που έφερνε κάπως στον κύριο Τιμ Χίλι*– αποκόπηκε απ' την ομάδα και πλησίασε με φόρα τον Γκρέγκορι κρατώντας μερικά χαρτιά.

«Σύντροφε Γκρέγκορι» είπε «να υποθέσω πως ο κύριος αποδώ είναι κάποιος απεσταλμένος;».

Ο Γκρέγκορι χαμήλωσε το βλέμμα του ξαφνιασμένος και μουρμούρισε το όνομα του Σίμι. Αλλά ο Σίμι απάντησε σχεδόν με αγένεια: «Χαίρομαι που βλέπω ότι η πύλη σας φυλάσσεται αρκετά καλά, ώστε να αποτρέπεται η παρουσία εδώ όσων δεν είναι απεσταλμένοι».

Τα φρύδια του κοντού άντρα με το μαύρο μούσι έσμιζαν, ωστόσο, μ' ένα ιχνος υποψίας.

* Αμφιλεγόμενος ιρλανδός πολιτικός, δημοσιογράφος, συγγραφέας και δικηγόρος (1855-1931), που ξεκίνησε την πολιτική του σταδιοδρομία τη δεκαετία του 1880 και το 1922 έγινε ο πρώτος Κυβερνήτης του Ιρλανδικού Ελεύθερου Κράτους.

«Ποιον κλάδο εκπροσωπείτε;» ρώτησε κοφτά.

«Δύσκολα θα τον αποκαλούσα κλάδο» είπε ο Σίμι γελώντας.
«Μάλλον για ρίζα πρόκειται περισσότερο».

«Τι εννοείτε;»

«Η αλήθεια είναι» είπε ήρεμα ο Σίμι «πως στην πραγματικότητα είμαι Σαββατικός. Βρίσκομαι εδώ για να δω αν τηρούνται σωστά οι κανόνες της Κυριακής».

Ένα από τα χαρτιά που κρατούσε ο κοντός άντρας έπεσε στο πάτωμα και μια υποψία φόβου διαπέρασε τα πρόσωπα όλης της ομάδας. Προφανώς, ο φοβερός Πρόεδρος που λεγόταν Κυριακή έστελνε τότε τότε απροειδοποίητα κάποιον πρεσβευτή του σε παρόμοιες συγκεντρώσεις.

«Οπότε, σύντροφε» είπε ο άντρας με τα χαρτιά ύστερα από μια παύση «υποθέτω πως καλά θα κάνουμε να σου βρούμε μια θέση στη συγκέντρωση».

«Αν θέλετε τη φιλική μου γνώμη» είπε με καλοσυνάτη αυστηρότητα ο Σίμι «αυτό θα ήταν το καλύτερο».

Μόλις ο Γκρέγκορι άκουσε τον επικίνδυνο διάλογο να τελειώνει, νιώθοντας μια αιφνίδια σιγουριά για τον αντίπαλό του, σηκώθηκε απότομα και βημάτισε στην αίθουσα κάνοντας περίπλοκες σκέψεις. Η κατάσταση απαιτούσε μεγάλη διπλωματικότητα. Ήταν ξεκάθαρο πως η εμπνευσμένη απειροσκεψία του Σίμι θα τον γλίτωνε πιθανόν απ' όλα τα αμιγώς συμπτωματικά διλήμματα που θα ανέκυπταν. Δεν είχε να περιμένει πολλά απ' αυτά. Αλλά δεν μπορούσε και να προδώσει τον Σίμι, εν μέρει επειδή ήταν θέμα τιμής, αλλά και εν μέρει επειδή, αν τον πρόδι-
δε και για κάποιον λόγο δεν κατάφερε να τον εξοντώσει, ο Σίμι που θα δραπέτευε θα ήταν ένας Σίμι απαλλαγμένος από κάθε υποχρέωση μυστικότητας, ένας Σίμι που θα έκανε απλώς μια στάση στο πλησιέστερο αστυνομικό τμήμα. Δεν ήταν, εξάλλου, παρά συζητήσεις μιας και μόνο νύχτας και μόνο ένας θα ήταν ο

ντετέκτιβ που θα τις άκουγε. Θα άφηνε να ειπωθούν όσο το δυνατόν λιγότερα σχετικά με τα σχέδιά τους και θα άφηνε τον Σίμι να φύγει: θα το ρίσκαρε.

Πέρασε μέσα απ' την ομάδα των αναρχικών, που κάθονταν ήδη στις θέσεις τους. «Νομίζω πως είναι ώρα να ξεκινήσουμε» είπε. «Η βενζινάκατος περιμένει στο ποτάμι. Προτείνω για επικεφαλής της διαδικασίας τον σύντροφο Μπάτονς».

Η πρόταση εγκρίθηκε με την ανάταση πολλών χεριών και ο κοντός άντρας με τα χαρτιά γλίστρησε στην καρέκλα του προέδρου της εκλογικής επιτροπής.

«Σύντροφοι» ξεκίνησε απότομα, σαν να 'χε πέσει πυροβολισμός «παρότι η αποψινή μας συγκέντρωση είναι πολύ σημαντική, δεν υπάρχει λόγος να τραβήξει σε μάκρος. Το παράρημά μας είχε πάντα την τιμή να εκλέγει Πέμπτες για το Ανώτατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Έχουμε εκλέξει πολλές και αξιοθαύμαστες Πέμπτες. Όλοι μας θρηνούμε τον άτυχο θάνατο του ηρωικού εργάτη που κατείχε τη θέση ως και την περασμένη εβδομάδα. Όπως γνωρίζετε, η συνεισφορά του στον σκοπό ήταν αξιοσημείωτη. Ήταν ο ιθύνων νους της μεγάλης ανατίναξης στο Μπράιτον που, υπό ευνοϊκότερες συνθήκες, θα θανάτωνε τους πάντες στην προκυμαία. Όπως επίσης γνωρίζετε, ο θάνατός του ξεχώρισε για την αυταπάρνηση που διέκρινε και τη ζωή του: πέθανε με την πίστη πως ένα φιλτραρισμένο μείγμα κιμαουλίας και νερού μπορεί να αντικαταστήσει το γάλα, το οποίο θεωρούσε ένα βάρβαρο ρόφημα που συνεπάγεται την εσαεί κακομεταχείριση της αγελάδας. Η κακομεταχείριση, καθώς και οτιδήποτε έτεινε προς αυτήν, τον έκανε πάντα να εξεγείρεται. Δεν βρισκόμαστε όμως εδώ για να εξάρουμε τις αρετές του, αλλά για ένα κατά τι δυσκολότερο εγχείρημα. Κι αν είναι δύσκολο να εξυμνήσουμε τις αρετές του όπως τους αρμόζει, είναι ακόμα δυσκολότερο να τις αντικαταστήσουμε. Ενώπιόν σας, σύντροφοι, θα εκλεγεί

απόψε εκείνος από μας που θα γίνει Πέμπτη. Όποιο όνομα προταθεί από οποιονδήποτε σύντροφο θα το θέσω προς ψήφιση. Αν κανένας σύντροφος δεν προτείνει κάποιο όνομα, το μόνο που θα μπορέσω να πω είναι πως ο αγαπημένος μας εκλιπών βομβιστής πήρε μαζί του στην άγνωστη άβυσσο το τελευταίο μυστικό της αρετής και της αγνότητάς του».

Ακούστηκαν μερικά χλιαρά χειροκροτήματα, σαν αυτά που ακούγονται μερικές φορές στην εκκλησία. Αμέσως μετά, ένας μεγαλύτερος ηλικιωμένος άντρας με μακριά και σεβάσμιμα λευκή γενειάδα –ίσως ο μοναδικός πραγματικός εργάτης ανάμεσα στους παρευρισκόμενους– σηκώθηκε βαριά και είπε: «Προτείνω να εκλεγεί Πέμπτη ο σύντροφος Γκρέγκορι», και κάθισε πάλι κάτω βαρύν.

«Τάσσεται κανείς άλλος υπέρ της πρότασης;» ρώτησε ο επικεφαλής της διαδικασίας.

Ένας κοντός άντρας με βελούδινο παλτό και μυτερό μούσι δήλωσε την υποστήριξή του στην πρόταση.

«Προτού εκκινήσει η ψηφοφορία» είπε ο επικεφαλής «καλώ τον σύντροφο Γκρέγκορι να πει δυο λόγια».

Ο Γκρέγκορι σηκώθηκε όρθιος εν μέσω δυνατών χειροκροτημάτων. Το πρόσωπό του ήταν κατάχλωμο, τόσο που τα παράξενα κόκκινα μαλλιά του έμοιαζαν τώρα πιο σκούρα. Χαμογελούσε όμως και σε γενικές γραμμές φαινόταν άνετος. Είχε καταλήξει κάπου κι έβλεπε την καλύτερη δυνατή επιλογή πεντακάθαρα μπροστά του, σαν ανοιχτό δρόμο. Το καλύτερο που είχε να κάνει ήταν να βγάλει έναν αμφίσημο και μετριοπαθή λόγο, που θ' άφηγε στο μυαλό του ντετέκτιβ την εντύπωση πως η αναρχική αδελφότητα δεν ήταν δα και τόσο επικίνδυνη υπόθεση. Είχε εμπιστοσύνη στη ρητορική του ικανότητα και στο ταλέντο του να πλάθει εικόνες και να βρίσκει τις κατάλληλες λέξεις. Πίστευε πως, με τους σωστούς χειρισμούς και παρά την παρουσία τόσων ανθρώπων γύρω του, μπορούσε να δημιουργήσει, διακριτικά και

επιδέξια, μια λανθασμένη εντύπωση για τον οργανισμό τους. Ο Σίμι, άλλωστε, δεν ήταν αυτός που πίστευε πως οι αναρχικοί, παρ' όλη τη φασαρία που έκαναν, ήταν απλώς μερικοί γελοίιοι τύποι; Δεν θα μπορούσε λοιπόν τώρα, τη στιγμή του κινδύνου, να κάνει τον Σίμι να το ξαναπιστέψει;

«Σύντροφοι» ξεκίνησε ο Γκρέγκορι με φωνή σιγανή αλλά διαπεραστική «δεν χρειάζεται να σας πω ποια είναι η πολιτική μου, γιατί είναι και δική σας πολιτική. Τα πιστεύω μας έχουν κατασυκοφαντηθεί, έχουν παραποιηθεί, έχουν γίνει αντικείμενο παντελούς διαστρέβλωσης και απόκρυψης, αλλά παρ' όλα αυτά δεν έχουν αλλάξει ποτέ. Όσοι μιλούν για τον αναρχισμό και τους κινδύνους του αντλούν πληροφορίες απ' οπουδήποτε αλλού εκτός από μας, απ' την πηγή. Μαθαίνουν για τους αναρχικούς από μυθιστορήματα της πεντάρας. Μαθαίνουν για τους αναρχικούς από τις εφημερίδες των εμπόρων. Μαθαίνουν για τους αναρχικούς από τους *Sporting Times* και την *Ημιαργία του Άλι Σλόπερ*.^{*} Δεν μαθαίνουν τίποτα για τους αναρχικούς από τους αναρχικούς. Κι εμείς δεν έχουμε ποτέ την ευκαιρία να αντικρούσουμε τις τερατώδεις συκοφαντίες που μας προσάπτονται από τη μια άκρη της Ευρώπης ως την άλλη. Όποιος ακούει συνεχώς πως είμαστε μια κινούμενη μάζστιγα δεν έχει ακούσει ποτέ τη δική μας απάντηση. Ξέρω πως δεν θα την ακούσει ούτε κι απόψε, κι ας είναι το πάθος μου ικανό να γκρεμίσει τη στέγη. Γιατί κι οι διωκόμενοι βαθιά στα έγκατα της γης έχουν κι εκείνοι το δικαίωμα να συνέρχονται, όπως συνέρχονταν κάποτε οι χριστιανοί στις κατακόμβες. Αν όμως, από κάποιο απίστευτο γύρισμα της τύ-

^{*} Βρετανικό κόμικ στριπ που πρωτοδημοσιεύτηκε το 1884 και θεωρείται το πρώτο με σταθερό πρωταγωνιστή. Ο Άλι Σλόπερ ήταν ο τύπος του τεμπέλη μικροαπατεώνα που κρύβεται από τον σπιτονοικοκύρη και τους πιστωτές του και η «ημιαργία» του τίτλου αναφέρεται στη βικτωριανή πρακτική που επέτρεπε στους εργαζόμενους τα Σάββατα να επιστρέφουν σπίτι τους για μεσημεριανό.

χης, βρισκόταν απόψε εδώ κάποιος που σ' όλη του τη ζωή παρερμηνεύει εντελώς τα πιστεύω μας, θα του έθετα το εξής ερώτημα: "Όταν εκείνοι οι χριστιανοί μαζεύονταν στις κατακόμβες, ποια φήμη είχαν τα ήθη τους στους δρόμους από πάνω; Τι ιστορίες λέγονταν για τις κτηνωδίες τους από τους μορφωμένους Ρωμαίους; Έστω" θα του έλεγα "έστω ότι εμείς επαναλαμβάνουμε αυτό το μυστηριώδες παράδοξο της Ιστορίας. Έστω ότι φαινόμαστε τόσο τρομακτικοί όσο οι χριστιανοί, επειδή στην πραγματικότητα είμαστε το ίδιο ακίνδυνοι με τους χριστιανούς. Έστω ότι φαινόμαστε τόσο παρανοϊκοί όσο οι χριστιανοί, επειδή είμαστε το ίδιο πράοι και ταπεινοί"»).

Τα χειροκροτήματα που είχαν συνοδεύσει την εισαγωγή σταδιακά υποχώρησαν και στην τελευταία πρόταση σταμάτησαν απότομα. Μέσα στην ξαφνική σιωπή, ο άντρας με το βελούδινο παλτό είπε με μια ψιλή, τσιριχτή φωνή: «Εγώ δεν είμαι πράος!».

«Ο σύντροφος Γουΐδερσπουν» συνέχισε ο Γκρέγκορι «μας λέει πως δεν είναι πράος. Α, πόσο λίγα ξέρει για τον εαυτό του! Ναι, ο λόγος του είναι ακραίος και το παρουσιαστικό του άγριο, ακόμα και απωθητικό για την κοινή αισθητική. Αλλά μόνο τα μάτια μιας φίλιας βαθιάς και ανοιχτής σαν τη δική μου μπορούν να αντιληφθούν το γερό θεμέλιο της πραότητας που κρύβεται μέσα του, τόσο βαθιά που ούτε ο ίδιος δεν τη βλέπει. Είμαστε σαν τους πρώτους χριστιανούς, επαναλαμβάνω, μόνο που εμείς ήρθαμε πολύ αργά. Είμαστε απλοί, όπως θαύμαζαν την απλότητα κι εκείνοι – πάρτε για παράδειγμα τον σύντροφο Γουΐδερσπουν. Είμαστε ταπεινοί, όπως ταπεινοί ήταν κι εκείνοι – πάρτε για παράδειγμα εμένα. Είμαστε φιλεύσπλαχνοι...».

«Όχι, όχι!» φώναξε ο κύριος Γουΐδερσπουν με το βελούδινο παλτό.

«Είμαστε φιλεύσπλαχνοι, λέω» επανέλαβε αγριεμένος ο Γκρέγκορι «όπως φιλεύσπλαχνοι ήταν και οι πρώτοι χριστιανοί.

Κι όμως, στην εποχή τους κατηγορήθηκαν ότι έτρωγαν ανθρώπινο κρέας. Εμείς δεν τρώμε ανθρώπινο κρέας...».

«Κρίμα!» φώναξε ο Γουΐδερσπουν. «Γιατί όχι;»

«Ο σύντροφος Γουΐδερσπουν» είπε ο Γκρέγκορι με μια βεβιασμένη ευθυμία «αναρωτιέται γιατί δεν τον τρώει κανείς (γέλια). Σε μια κοινότητα σαν τη δική μας, που τον αγαπά ειλικρινά, που βασίζεται στην αγάπη...».

«Όχι, όχι!» είπε ο Γουΐδερσπουν. «Κάτω η αγάπη!»

«Που βασίζεται στην αγάπη» επανέλαβε ο Γκρέγκορι τρίζοντας τα δόντια του. «Καμιά δυσκολία δεν θα πτοήσει τους σκοπούς που σαν ένα σώμα θα επιδιώξουμε, και που θα επιδιώξω εγώ ο ίδιος, αν επιλεγώ εκπρόσωπος αυτού του σώματος. Απαλλαγμένοι από τις συκοφαντίες που μας θέλουν δολοφόνους και εχθρούς της κοινωνίας, με ηθικό σθένος και πνευματική συγκέντρωση, θα κυνηγήσουμε τα άχρονα ιδανικά της αδελφότητας και της απλότητας».

Ο Γκρέγκορι κάθισε στη θέση του σκουπίζοντας με το χέρι το μέτωπό του. Η σιωπή ήταν ξαφνική και αμήχανη, αλλά ο πρόεδρος της επιτροπής σηκώθηκε σαν αυτόματο και είπε με άχρωμη φωνή: «Αντιτίθεται κανείς στην εκλογή του συντρόφου Γκρέγκορι;».

Η συνέλευση φαινόταν αναποφάσιστη και μάλλον απογοητευμένη, και ο σύντροφος Γουΐδερσπουν στριφογύριζε στο κάθισμά του μουρμουρίζοντας μέσα απ' τα πυκνά του γένια. Με τη δύναμη της συνήθειας και μόνο, ωστόσο, η υποψηφιότητα θα περνούσε και θα επικυρωνόταν. Τη στιγμή όμως που ο πρόεδρος της επιτροπής άνοιγε το στόμα του για να την ανακοινώσει, ο Σίμι σηκώθηκε όρθιος και είπε ήρεμα και χαμηλόφωνα: «Μάλιστα, κύριε πρόεδρε, εγώ αντιτίθεμαι».

Το πιο δραστικό στοιχείο μιας αγόρευσης είναι η ξαφνική αλλαγή στον τόνο της φωνής. Και ο κύριος Γιάμπριελ Σίμι φαινό-

ταν να γνωρίζει αρκετά από ρητορική. Έχοντας προφέρει αυτές τις πρώτες τυπικές λέξεις σ' έναν μετριοπαθή τόνο και με μια σύντομη απλότητα, έκανε την επόμενη λέξη του ν' αντηχήσει στην αίθουσα σαν να πυροβολούσε με κάποιο από τα όπλα.

«Σύντροφοι!» φώναξε με μια φωνή που έκανε τους πάντες να αναπηδήσουν. «Γι' αυτό ήρθαμε εδώ; Ζούμε κάτω από τη γη σαν τους αρουραίους για ν' ακούμε τέτοιες ομιλίες; Τέτοιες ομιλίες θα τις ακούγαμε και τρώγοντας κουλουράκια σε εκδρομή με το κατηχητικό. Ντύνουμε αυτούς τους τοίχους με όπλα και σφραγίζουμε την πόρτα μας με θάνατο μην τυχόν έρθει κανείς κι ακούσει τον σύντροφο Γκρέγκορι να μας λέει: “Να είστε καλοί και θα ευτυχήσετε”, “Η εντιμότητα είναι η καλύτερη πολιτική” και “Ανταμοιβή μας είναι η αρετή”; Ούτε μια λέξη απ' την ομιλία του συντρόφου Γκρέγκορι δεν θα έβρισκε αντίθετο έναν νεωκόρο της εκκλησίας (εύγε, εύγε). Αλλά εγώ δεν είμαι νεωκόρος (δυνατά χειροκροτήματα) κι αυτή η ομιλία με βρίσκει αντίθετο (νέα χειροκροτήματα). Κάποιος που κάνει για εφημέριος είναι ακατάλληλος για τον σπουδαίο, αποφασιστικό και νευραλγικό ρόλο της Πέμπτης (εύγε, εύγε).

»Ο σύντροφος Γκρέγκορι μας είπε, σε πολύ απολογητικό τόνο, πως δεν είμαστε εχθροί της κοινωνίας. Εγώ όμως λέω πως είμαστε εχθροί της κοινωνίας, και τόσο το χειρότερο για την κοινωνία. Είμαστε εχθροί της κοινωνίας, γιατί η κοινωνία είναι εχθρός της ανθρωπότητας, ο πιο παλιός και άσπλαχνος εχθρός της (εύγε, εύγε). Ο σύντροφος Γκρέγκορι μας είπε, και πάλι σε απολογητικό τόνο, πως δεν είμαστε δολοφόνοι. Σ' αυτό συμφωνώ. Δεν είμαστε δολοφόνοι: είμαστε εκτελεστές (χειροκροτήματα)».

Απ' τη στιγμή που ο Σίμι είχε σηκωθεί όρθιος, ο Γκρέγκορι καθόταν και τον κοίταζε αποχαυνωμένος. Τώρα που τον είδε να σταματά, τα ακίνητα χείλη του άνοιξαν και είπε με μια έμφαση αυτόματη και άχρωμη: «Καταραμένη υποκριτή!».

Ο Σίμι κοίταξε με τα γαλάζια μάτια του μέσα στα φοβισμένα του Γκρέγκορι και είπε συγγραττημένα: «Ο σύντροφος Γκρέγκορι με κατηγορεί για υποκρισία. Γνωρίζει όμως το ίδιο καλά μ' εμένα πως τηρώ τις δεσμεύσεις μου και πως δεν κάνω παρά το καθήκον μου. Δεν μασάω τα λόγια μου. Δεν προσποιούμαι. Λέω πως ο σύντροφος Γκρέγκορι είναι ακατάλληλος για Πέμπτη, παρ' όλες τις συμπαθείς αρετές του. Είναι ακατάλληλος για Πέμπτη εξαιτίας των συμπαθών αρετών του. Δεν επιθυμούμε να μολυνθεί το Ανώτατο Αναρχικό Συμβούλιο με την παρουσία ενός μεμψήμοιρου φιλεύσπλαχνου (εύγε, εύγε). Δεν είναι ώρα για τελετουργικές αβρότητες ούτε για τελετουργικές σεμνότητες. Αντιτάσσομαι στον σύντροφο Γκρέγκορι όπως θα αντιτασσόμουν σε όλες τις κυβερνήσεις της Ευρώπης, επειδή ο αναρχικός που αφοσιώνεται στην αναρχία έχει ξεχάσει και τη σεμνότητα και την περηφάνια (χειροκροτήματα). Δεν είμαι άνθρωπος. Είμαι σκοπός (νέα χειροκροτήματα). Τοποθετούμαι απέναντι στον σύντροφο Γκρέγκορι όσο ουδέτερα και ήρεμα θα διάλεγα το ένα πιστόλι έναντι του άλλου από κείνη τη σειρά στον τοίχο. Από το να εκλέξω τον Γκρέγκορι και τις άνοστες μεθόδους του στο Ανώτατο Συμβούλιο, προτιμώ να προσφερθώ ο ίδιος για τη θέση...».

Τα λόγια του πνήγησαν μέσα σε εκκωφαντική θύελλα χειροκροτημάτων. Τα πρόσωπα, που αγρίευαν όλο και περισσότερο όσο ο αντισυμβατικός λόγος του Σίμι κορυφωνόταν, μεταμορφώνονταν τώρα σε χαμόγελα γεμάτα προσδοκία ή σε κραυγές και επευφημίες. Και τη στιγμή που ανακοίνωσε την υποψηφιότητά του για τη θέση της Πέμπτης, ένα κύμα ενθουσιασμού και επιδοκιμασίας απλώθηκε ανεξέλεγκτο στην αίθουσα.

Την ίδια στιγμή ο Γκρέγκορι τινάζοταν όρθιος βγάζοντας αφρούς απ' το στόμα του και φωνάζοντας πάνω απ' τις φωνές: «Σταματήστε, καταραμένοι παρανοϊκοί!». «Σταματήστε...» φώναξε με μια φωνή που του ρήμαξε το λαρύγγι.

Δυνατότερη όμως απ' τη φωνή του Γκρέγκορι και απ' τη φασαρία στην αίθουσα βγήκε η φωνή του Σίμι, που έπεσε πάλι σαν ανελέητος κεραυνός: «Δεν πηγαίνω στο Συμβούλιο για να διαψεύσω τις κατηγορίες εκείνων που μας αποκαλούν δολοφόνους. Πηγαίνω στο Συμβούλιο για να τις δικαιώσω (δυνατά και παρατεταμένα χειροκροτήματα). Στον ιερέα που λέει πως αυτοί οι άνθρωποι είναι εχθροί της θρησκείας, στον δικαστή που λέει πως αυτοί οι άνθρωποι είναι εχθροί του νόμου, στον κοιλιόδουλο βουλευτή που λέει πως αυτοί οι άνθρωποι είναι εχθροί της τάξης και της ευπρέπειας, σ' όλους αυτούς απαντώ το εξής: “Είστε σφετεριστές της εξουσίας, αλλά και αληθινοί προφήτες. Γιατί έχω έρθει να σας καταστρέψω και να εκπληρώσω τις προφητείες σας!”».

Οι κραυγές καταλάγιασαν σταδιακά, προτού όμως κοπάσουν εντελώς, ο Γουίδερσπουν πετάχτηκε όρθιος με τα μαλλιά και τα μούσια του ανάκατα και είπε: «Προτείνω, εν είδει τροποποίησης, να εκλεγεί στη θέση ο σύντροφος Σίμι».

«Σταματήστε, σας λέω!» φώναξε ο Γκρέγκορι, κουνώντας πανικόβλητα πρόσωπο και χέρια. «Σταματήστε τα όλα, είναι...»

Η φωνή του προέδρου της επιτροπής τον διέκοψε ψυχρά. «Τάσσεται κανείς άλλος υπέρ της τροποποίησης;»

Στην πιο πάνω σειρά των καθισμάτων, ένας ψηλός, κουρασμένος άντρας με μελαγχολικό βλέμμα και αμερικάνικο μούσι στο σαγόνι φάνηκε να σηκώνεται αργά στα πόδια του.

Ο Γκρέγκορι, που τα τελευταία λεπτά ούρλιαζε, τώρα, με μια αλλαγή στη φωνή του πιο έντονη από κάθε ουρλιαχτό, είπε: «Κηρύσσω τη λήξη!». Η φωνή του ακούστηκε βαριά σαν πέτρα. «Αυτός ο άνθρωπος δεν μπορεί να εκλεγεί. Είναι...»

«Ναι!» είπε ο Σίμι χωρίς να κουνηθεί καθόλου «τι είναι;».

Το στόμα του Γκρέγκορι ανοιγόκλεισε δυο φορές χωρίς να βγάλει ήχο. Και μετά, το αίμα ξανάρχισε να ανεβαίνει αργά στο

νεκρικό πρόσωπό του. «Είναι ένας άνθρωπος πολύ άπειρος γι' αυτή τη δουλειά» είπε και κάθισε απότομα κάτω.

Προτού καθίσει, ο ψηλός και αδύνατος άντρας με το αμερικάνικο μούσι είχε σηκωθεί ξανά όρθιος και επανέλαβε με μια επίπεδη αμερικάνικη προφορά: «Απευθύνω έκκληση υπέρ της εκλογής του συντρόφου Σίμι».

«Η τροποποίηση θα τεθεί προς ψήφιση» είπε με μηχανική ταχύτητα ο κύριος Μπάτονς, ο επικεφαλής της διαδικασίας.

«Το θέμα είναι πως ο σύντροφος Σίμι...»

Ο Γκρέγκορι είχε τιναχτεί πάλι όρθιος, αγκομαχώντας γεμάτος πάθος. «Σύντροφοι!» αναφώνησε «δεν είμαι τρελός».

«Ω, ω!» είπε ο κύριος Γουίδερσπουν.

«Δεν είμαι τρελός» επανέλαβε ο Γκρέγκορι με μια τρομακτική ειλικρίνεια, που τράνταξε προς στιγμήν την αίθουσα. «Αλλά σας δίνω μια συμβουλή που αν θέλετε μπορείτε να την πείτε και τρελή. Όχι, δεν θα την πω συμβουλή, γιατί δεν μπορώ να την αιτιολογήσω. Θα την πω διαταγή. Χαρακτηρίστε την τρελή, αλλά ακολουθήστε τη. Πάταξον μεν, άκουσον δε! Σκοτώστε με, αλλά υπακούστε με! Μην εκλέξετε αυτόν τον άνθρωπο».

Η αλήθεια είναι τόσο φριχτή, ακόμα και αλυσοδεμένη, που για μια στιγμή η οριακή και αδιανόητη νίκη του Σίμι κλονίστηκε σαν το λεπτό καλάμι. Αυτό όμως δεν φάνηκε καθόλου στο αυστηρό γαλάζιο βλέμμα του Σίμι, που ξεκίνησε να λέει: «Ο σύντροφος Γκρέγκορι διατάζει...».

Και τότε το ξόρκι έσπασε κι ένας αναρχικός φώναξε στον Γκρέγκορι: «Ποιος είσαι εσύ; Δεν είσαι ο Κυριακή!».

Κι ένας άλλος αναρχικός πρόσθεσε με βαρύτερη φωνή: «Ούτε ο Πέμπτη είσαι!».

«Σύντροφοι!» φώναξε ο Γκρέγκορι, με τη φωνή του μάρτυρα που μέσα στην έκσταση του πόνου του υπερβαίνει τον πόνο. «Δεν έχει καμιά διαφορά αν με απεχθάνεστε σαν τύραννο ή αν με απεχθάνεστε σαν σκλάβο. Αν δεν ακολουθήσετε τη διαταγή μου, δε-

χτείτε τον εξευτελισμό μου. Γονατίζω μπροστά σας. Πέφτω στα πόδια σας. Σας ικετεύω. Μην εκλέξετε αυτόν τον άνθρωπο».

«Σύντροφε Γκρέγκορι» είπε ο επικεφαλής της διαδικασίας ύστερα από μια επώδυνη παύση «αυτό δεν είναι πολύ αξιοπρεπές εκ μέρους σου».

Για πρώτη φορά στη διάρκεια της διαδικασίας, υπήρξαν μερικά δευτερόλεπτα απόλυτης σιωπής. Ο Γκρέγκορι έπεσε πίσω στη θέση του, χλωμός και απελπισμένος, και ο πρόεδρος της επιτροπής, σαν κουρδιστό μηχανήμα που ξανάρχισε ξαφνικά να δουλεύει, επανέλαβε: «Θέτω προς ψήφιση την εκλογή του συντρόφου Σίμι για τη θέση της Πέμπτης στο Ανώτατο Συμβούλιο».

Το βουητό φούσκωσε σαν τη θάλασσα, τα χέρια υψώθηκαν σαν δάσος και τρία λεπτά αργότερα ο κύριος Γκάμπριελ Σίμι, των Βρετανικών Μυστικών Υπηρεσιών, εξελέγη Πέμπτη στο Ανώτατο Συμβούλιο των Αναρχικών της Ευρώπης.

Όλοι στην αίθουσα φάνηκαν να λαμβάνουν υπόψη τη βάρκα που περίμενε στο ποτάμι, τη θήκη του ξίφους και το περιστροφο που περίμεναν στο τραπέζι. Μόλις η ψηφοφορία ολοκληρώθηκε αμετάκλητα κι ο Σίμι έλαβε το χαρτί που επιβεβαίωνε την εκλογή του, οι πάντες σηκώθηκαν γρήγορα όρθιοι και οι ενθουσιώδεις παρέες μετακινήθηκαν και ανακατεύτηκαν μέσα στην αίθουσα. Με τον ένα ή τον άλλο τρόπο ο Σίμι βρέθηκε πρόσωπο με πρόσωπο με τον Γκρέγκορι, που τον κοίταζε ακόμη μ' ένα βλέμμα έκπληκτου μίσους. Έμειναν σιωπηλοί για λίγο.

«Είσαι σατανάς!» είπε τέλος ο Γκρέγκορι.

«Κι εσύ ένας κύριος» είπε με σοβαρότητα ο Σίμι.

«Με παγίδευες» άρχισε ο Γκρέγκορι, τρέμοντας απ' την κορυφή ως τα νύχια. «Με παγίδευες σε μια...»

«Μίλα λογικά» είπε αμέσως ο Σίμι. «Σε ποια βουλή σατανάδων με παγίδευες εσύ, αν κάτσουμε να το σκεφτούμε; Εσύ μ' έβαλες να ορκιστώ πρώτος και όχι το αντίθετο. Κάνουμε και

οι δύο αυτό που θεωρούμε σωστό. Αλλά αυτό που θεωρούμε σωστό είναι τόσο διαφορετικό που δεν νοούνται παραχωρήσεις μεταξύ μας. Το μόνο κοινό μας πεδίο είναι η τιμή και ο θάνατος». Κι έριξε τη μεγάλη κάπα στους ώμους του και πήρε το φλασκί απ' το τραπέζι.

«Η βάρκα είναι έτοιμη» είπε ο κύριος Μπάτονς πλησιάζοντας. «Περάστε αποδώ, αν έχετε την καλοσύνη».

Με μια χειρονομία που θύμιζε επόπτη καταστήματος, οδήγησε τον Σίμι σ' ένα στενό σιδερόφραχτο πέρασμα, με τον αναστατωμένο Γκρέγκορι να τους ακολουθεί πυρετωδώς. Το πέρασμα κατέληγε σε μια πόρτα. Ο Μπάτονς την άνοιξε απότομα, αποκαλύπτοντας άξαφνα το ασημογάλαζο φόντο του φεγγαρόλουστου ποταμού που έμοιαζε με σκηνικό θεάτρου. Δίπλα στο άνοιγμα περίμενε μια μικρή σκουρόχρωμη βενζινάκατος, σαν μαρό δράκου με ένα κόκκινο μάτι.

Ενώ επιβιβάζόταν στη βάρκα ο Γκάμπριελ Σίμι, γύρισε στον εμβρόντητο Γκρέγκορι. «Κράτησες τον λόγο σου» του είπε με απαλή φωνή και το πρόσωπό του στη σκιά. «Είσαι τίμιος άνθρωπος και σ' ευχαριστώ. Τήρησες όσα είπες στην εντέλεια. Μου υποσχέθηκες κάτι στην αρχή και μου το εγγυήθηκες ως το τέλος».

«Τι εννοείς;» του φώναξε συγχυσμένος ο Γκρέγκορι. «Τι σου υποσχέθηκα;»

«Μια πολύ ψυχαγωγική βραδιά» είπε ο Σίμι και χαιρέτησε στρατιωτικά με τη θήκη του ξίφους του, καθώς η βενζινάκατος γλιστρούσε μακριά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Η ιστορία ενός ντετέκτιβ

Ο Γκάμπριελ Σίμι δεν ήταν ένας ντετέκτιβ που υποδούταν τον ποιητή· ήταν ένας πραγματικός ποιητής που είχε γίνει ντετέκτιβ. Ούτε το μίσος του για την αναρχία ήταν υποκριτικό. Ήταν απ' τους ανθρώπους που από νεαρή ηλικία υιοθετούν μια πολύ συντηρητική στάση εξαιτίας της περιπλεγμένης ανοησίας των περισσότερων επαναστατημένων. Δεν είχε οδηγηθεί εκεί από ένα βαρετό και αδιάφορο περιβάλλον. Ο σεβασμός του για την τάξη ήταν αυθόρμητος και ξαφνικός, μια επανάσταση ενάντια στην επανάσταση. Προερχόταν από οικογένεια εκκεντρικών, της οποίας όλα τα γηραιότερα μέλη διαπνέονταν απ' όλες τις νεότερες αντιλήψεις. Ένας από τους θεούς του έβγαίνε πάντα έξω χωρίς να φορά καπέλο κι ένας άλλος είχε αποπειραθεί κάποτε να βγει έξω φορώντας μόνο το καπέλο του και τίποτε άλλο. Ο πατέρας του καλλιεργούσε την τέχνη και την αυτογνωσία, ενώ η μητέρα του χαιρόταν με την απλότητα και την υγιεινή. Κι έτσι το παιδί, στα πιο τρυφερά του χρόνια, ήταν εντελώς ανεξοικειωτο με οποιοδήποτε ποτό τοποθετούνταν ανάμεσα στα άκρα που συνθέτουν το αφέντι από τη μία και το κακάο από την άλλη, έτρεφε ωστόσο και για τα δύο μια φυσική αντιπάθεια. Όσο η μητέρα του διακήρυττε μια τουλάχιστον πουριτανική εγκράτεια, τόσο ο πατέρας του έτεινε σε μια παγαμιστική ελευθερία. Κι όταν η πρώτη ασπάστηκε τελικά τη χορτοφαγία,

ο δεύτερος είχε λίγο πολύ φτάσει στο σημείο να υπεραμύνεται του κανιβαλισμού.

Περιτριγυρισμένος από τη νηπιακή του ακόμη ηλικία από κάθε πιθανή και απίθανη μορφή εξέγερσης, ο Γκάμπριελ έπρεπε με τη σειρά του να εξεγερθεί για κάτι, οπότε εξεγέρθηκε για το μοναδικό πράγμα που είχε απομείνει – τη λογική. Το φανατικό όμως αίμα που κυλούσε μέσα του έκανε ακόμα και τη διαμαρτυρία του υπέρ της κοινής λογικής μάλλον υπερβολικά σφοδρή για να είναι λογική. Το μίσος του για τη σύγχρονη ανομία προέκυψε επίσης τυχαία. Συνέβη να περπατά σ' έναν παράδρομο τη στιγμή μιας μεγάλης έκρηξης δυναμίτη. Τυφλώθηκε και κουφάθηκε για λίγο και μετά, όταν ο καπνός καθάρισε, είδε τα σπασμένα τζάμια και τα ματωμένα πρόσωπα. Συνέχισε τον δρόμο του ως συνήθως, ήσυχος, διακριτικός και μάλλον ευγενής· αλλά σ' ένα σημείο του μυαλού του δεν υπήρχε πια λογική. Δεν θεωρούσε τους αναρχικούς, όπως οι περισσότεροι, μια χούφτα έκπτωτων που συνδυάζουν την άγνοια με τη διάνοηση. Τους θεωρούσε μια τεράστια και αμείλικτη απειλή, κάτι σαν την κινεζική εισβολή.

Πλημμύριζε συνεχώς τα γραφεία των εφημερίδων –και τα καλάρια των αχρήστων τους– μ' έναν καταιγισμό ποιημάτων, ιστοριών και βίαιων άρθρων που προειδοποιούσαν τον κόσμο για τον κυκεώνα της βαρβαρικής άρνησης. Δεν φαινόταν πάντως να μπορεί να πλήξει ιδιαίτερα τον εχθρό του ούτε, ακόμα χειρότερα, να κερδίσει τα προς το ζην. Έτσι όπως περπατούσε δίπλα στον Τάμεση, μασώντας με πίκρα ένα φτηνό πούρο και αναλύοντας στο μυαλό του την εξέλιξη της αναρχίας, δεν υπήρχε αναρχικός με βόμβα στην τσέπη τόσο άγριος και μοναχικός όσο εκείνος. Ένωθε στ' αλήθεια πως η κυβέρνηση ήταν μόνη και αβοήθητη, με την πλάτη στον τοίχο. Ήταν πολύ δονικωτικός, για να μπορέσει να το δει διαφορετικά.

Μια μέρα περπατούσε δίπλα στο Εμπάνκιμεντ, κάτω από ένα σκούρο κόκκινο ηλιοβασίλεμα. Ο κόκκινος ποταμός αντανακλούσε τον κόκκινο ουρανό κι οι δυο μαζί αντανακλούσαν την οργή του. Ο ουρανός ήταν τόσο σκούρος και το φως στο ποτάμι τόσο έντονο συγκριτικά, που το νερό φαινόταν να βγάζει μεγαλύτερη φλόγα από το ηλιοβασίλεμα που καθρέφτιζε. Έμοιαζε με αυλάκι πραγματικής φωτιάς που κυλούσε φιδογυρίζοντας κάτω απ' τα αχανή σπήλαια μιας υπόγειας χώρας.

Εκείνη την εποχή ο Σίμι είχε τα χάλια του. Φορούσε ένα παλιομοδίτικο μαύρο ψηλό καπέλο, ήταν τυλιγμένος σ' ένα ακόμα πιο παλιομοδίτικο παλτό, μαύρο και κουρελιασμένο, κι αυτός ο συνδυασμός τον έκανε να μοιάζει με τους παλιούς κακούς στα έργα του Ντίκενς και του Μπούλβερ-Λίτον. Τα ξανθά μαλλιά και τα γένια του ήταν πιο απεριποίητα και λιονταρίσια απ' όταν, πολύ αργότερα, εμφανίστηκαν κομμένα και χτενισμένα στα γρασίδια του Σάφρον Παρκ. Απ' τα σφιγμένα δόντια του εξέιχε ένα μακρύ, λεπτό, μαύρο πούρο, αγορασμένο με δυο πένες στο Σόχο, και σε γενικές γραμμές έμοιαζε μ' ένα πολύ ικανοποιητικό δείγμα αναρχικού, σαν αυτούς στους οποίους είχε κηρύξει τον ιερό του πόλεμο. Ίσως αυτός να ήταν κι ο λόγος που ένας αστυνομικός στο Εμπάνκιμεντ τον χαιρέτησε λέγοντάς του: «Καλησπέρα».

Ο Σίμι, πάνω στην κρίση των παθολογικών του φόβων για την ανθρωπότητα, έδειξε να κεντρίζεται από την αταραξία του αστυνόμου, ενός απέριπτου μπλε όγκου μέσα στο σούρουπο.

«Αλήθεια;» είπε απότομα. «Εσείς θα καλησπερίζατε μέχρι και το τέλος του κόσμου. Κοίτα τον κόκκινο σαν αίμα ήλιο κι αυτό το αιμάτινο ποτάμι! Εγώ σου λέω πως, αν ήταν στην κυριολεξία ανθρώπινο το αίμα που άστραφτε και χυνόταν, εσύ και πάλι θα στεκόσουν εκεί, απαθής όπως πάντα, ψάχνοντας να βρεις κανέναν άμοιρο άστεγο για να του πεις να πάει παραπέρα. Εσείς οι αστυνομικοί εξαντλείτε τη σκληρότητά σας στους φτω-

χούς, αλλά θα σας συγχωρούσα ακόμα και γι' αυτό, αν δεν ήταν η καταραμένη η απάθειά σας».

«Η απάθεια που βλέπεις» απάντησε ο αστυνομικός «είναι η αταραξία της οργανωμένης αντίστασης».

«Ε;» είπε ο Σίμι με το στόμα ανοιχτό.

«Ο στρατιώτης πρέπει να μένει ήρεμος στο κρίσιμο σημείο της μάχης» συνέχισε ο αστυνομικός. «Η αυτοκυριαρχία ενός στρατού είναι η οργή ενός έθνους».

«Ολοήμερα σχολεία, σου λέει!» είπε ο Σίμι. «Αυτή είναι λοιπόν η ελεύθερη εκπαίδευση;»

«Όχι» είπε θλιμμένα ο αστυνομικός «εγώ δεν είχα τέτοια πλεονεκτήματα. Τα ολοήμερα σχολεία καθιερώθηκαν μετά από μένα. Φοβούμαι πως η εκπαίδευση που έλαβα εγώ ήταν πολύ συγκεχυμένη και παλιομοδίτικη».

«Πού πήγαινες σχολείο;» τον ρώτησε ο Σίμι με απορία.

«Α, στο Χάροου» απάντησε ο αστυνομικός.

Η ταξική αλληλεγγύη, που παρότι αυθαίρετη συνιστά για πάρα πολλούς ανθρώπους το πιο αληθινό πράγμα, κατέλαβε τον Σίμι προτού μπορέσει να την ελέγξει.

«Αν είναι δυνατόν, άνθρωπέ μου» είπε «εσύ δεν έπρεπε να γίνεις αστυνομικός».

Ο αστυνομικός αναστέναξε και κούνησε το κεφάλι του. «Το ξέρω» είπε μελαγχολικά. «Το ξέρω πως δεν είμαι άξιος».

«Γιατί όμως μπήκες στην αστυνομία;» ρώτησε ο Σίμι με αυθάδικη περιέργεια.

«Για τον ίδιο περίπου λόγο που εσύ τη βρίζεις» απάντησε εκείνος. «Ανακάλυψα πως υπάρχει στην υπηρεσία μια ειδική θέση για όσους των οποίων οι φόβοι για την ανθρωπότητα εντοπίζονται μάλλον στις αποκλίσεις της επιστημονικής νοημοσύνης παρά στις φυσιολογικές και δικαιολογημένες εξάρσεις της ανθρώπινης βούλησης. Ελπίζω να γίνομαι σαφής».